

Wmo-beleidsplan 2012-2015

Gemeente Wijchen
December 2011

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding.....	4
1.2	De kanteling in het algemeen.....	4
1.3	Wmo en Welzijn Nieuwe Stijl.....	5
1.4	Landelijke ontwikkelingen.....	6
1.5	Financiën.....	6
1.6	Denken in scenario's.....	6
1.7	Lokaal gezondheidsbeleid.....	7
2.	Burgerparticipatie en de Wmo in de wijk.....	8
2.1	Gebiedsgericht werken.....	8
2.2	Burgerparticipatie en gemeenteparticipatie.....	8
3.	Eenzaamheid en sociale kwetsbaarheid.....	10
3.1	Wat is eenzaamheid?.....	10
3.2	Wie zijn eenzaam?.....	10
3.3	Welke aanpakken stellen we voor?.....	10
4.	Individuele voorzieningen.....	12
4.1	De compensatieplicht.....	12
4.2	De kanteling in voorzieningenverstrekking.....	12
4.3	De eigen bijdrage.....	13
5.	Mantelzorgondersteuning.....	14
5.1	Mantelzorg en vrijwilligerszorg.....	14
5.2	Mantelzorg in de Wmo.....	14
5.3	Actiepunten mantelzorgondersteuning.....	14
6.	De positie van het “loket”.....	17
6.1	De rol van Vraagwijzer.....	17
6.2	Samenwerking met andere partijen bij “het gesprek”.....	17
6.3	Digitalisering.....	18
7.	Overheveling functies AWBZ naar de Wmo.....	19
7.1	AWBZ begeleiding.....	19
7.2	Wat gaat er veranderen?.....	19
7.3	Wie en hoeveel maken gebruik van AWBZ begeleiding?.....	19
7.4	Hoe pakken wij dit aan?.....	20
7.5	Waar willen we naar toe?.....	20
7.6	Financieel.....	20
8.	Wmo in relatie tot jongeren.....	22
8.1	Centrum voor Jeugd en Gezin.....	22

8.2	Transitie jeugdzorg.....	22
8.3	Inhoudelijke uitgangspunten.....	24
8.4	Procedurele en organisatorische uitgangspunten	24
9.	Wmo en re-integratiebeleid	26
9.1	Relatie met Wet werken naar vermogen	26
9.2	Participatie.....	26
10.	Wmo en de gezondheidszorg	29
10.1	Wettelijk kader, relatie met andere wetgeving.....	29
10.2	Gemeentelijke taken.....	29
10.3	Lokaal wat lokaal kan	29
10.4	Relaties met zorgaanbieders.....	29
10.6	Meer Gezonde Scholen in Wijchen in 2015	30
10.7	Gezondere gemeenten en wijken in 2015.....	30
10.8	Versterken van de preventiestructuur in de regio.....	31
11.	Financiën.....	33

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

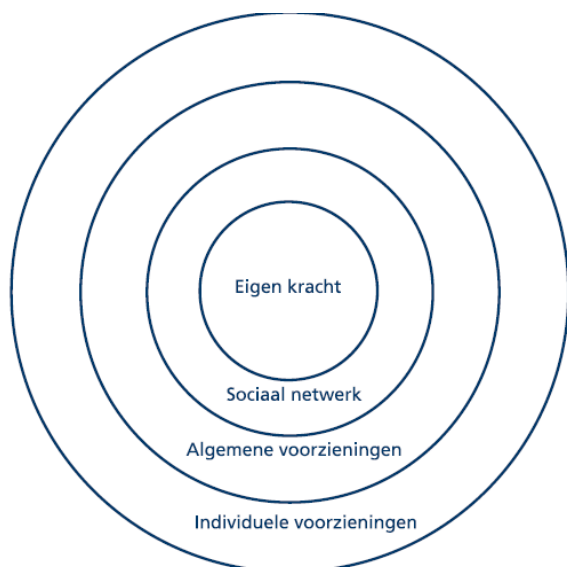
Voor u ligt het Wmo beleidsplan 2012-2015 van de gemeente Wijchen. Dit is alweer het tweede plan voor de Wmo. Net als in het eerste Wmo beleidsplan voor de jaren 2008-2011 is ook in dit plan de participatie van mensen (met beperkingen) het belangrijkste doel. Wij zien het als een belangrijke uitdaging om in een periode van bezuinigingen, die ook de Wmo niet voorbijgaan, de dienstverlening aan deze doelgroep op een verantwoord niveau te houden. De komende vier jaar willen wij daarbij nog meer dan voorheen de eigen kracht van onze inwoners aanspreken en stimuleren. Door een efficiënte en effectieve inzet van middelen en ondersteuning daar waar nodig kunnen wij de zelfredzaamheid van mensen met beperkingen immers blijven vergroten.

Dit Wmo beleidsplan is tot stand gekomen in nauwe samenspraak met burgers, belangenorganisaties, vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke instellingen¹. Tijdens meerdere bijeenkomsten in 2011 hebben deze organisaties – dikwijls in dialoog met de gemeenteraad – hun visie gegeven over de wijze waarop de Wmo in Wijchen in de komende vier jaren vorm zou moeten krijgen².

1.2 De kanteling in het algemeen

Met de komst van de Wmo is er een vernieuwend concept bij gemeenten geïntroduceerd, namelijk de *compensatieplicht*. Wij hebben de taak om burgers te ondersteunen bij hun deelname aan de samenleving. Maar hoe wij die verantwoordelijkheid invullen schrijft de wet niet voor. Dat de compensatieplicht een andere denk- en werkwijze met zich meebrengt is duidelijk. Gemeenten, maatschappelijke organisaties en burgers moeten *kantelen*. Centraal hierbij staat een omslag van claim- en aanbodgericht werken (voorzieningen en hulpmiddelen) naar vraag- en resultaatgericht werken (participatie en zelfredzaamheid). Een dergelijke omslag vraagt om ingrijpende veranderingen, zowel in de interne organisatie als in de relatie met burgers en partnerorganisaties.

In de kantelingsgedachte staat de zogenaamde verantwoordelijkheidsladder centraal. De primaire verantwoordelijkheid voor participatie van mensen met beperkingen ligt niet automatisch bij de overheid, maar bij hen zelf en bij hun sociale omgeving. Ook bredere maatschappelijke verbanden hebben een verantwoordelijkheid in de zorg voor mensen met beperkingen. Pas als burger en maatschappij het samen niet redden komt de overheid in beeld.

De Kanteling gaat verder dan het anders inrichten van de Wmo-dienstverlening binnen de gemeentelijke organisatie. Het gaat nadrukkelijk ook over een nieuw samenspel met burgers en partnerorganisaties. Het uitgangspunt van de vernieuwing zijn de burgers zelf en dan vooral de wijze waarop zij met kanteling (kunnen) omgaan. Hun attitude in deze is erg bepalend. De uiteindelijke doelstelling is dat zij beter en/of langer kunnen blijven meedoen in de samenleving. Onze taak is om aan de hand van de compensatieplicht en de volgende acht

¹ Het betreft hier onder meer: MEE Gelderse Poort, MEER Welzijn Wijchen, NIM, Platform Burgerparticipatie, Talis, diverse thuiszorginstellingen, De Eerste Stap, Rode Kruis, CIGW, Openbare Bibliotheek, De Zonnebloem, Seniorenraad

² De Wmo-evaluatiebijeenkomst vond plaats op 31 maart 2011. De themabijeenkomsten met de raad waren op 12 mei en 22 september 2011. De bijeenkomst met een aantal kernpartners onder leiding van BMC was op 8 september 2011.

uitgangspunten in kaart te brengen wat de ondersteuningsbehoefte van de burger is en passende oplossingen aan te bieden of te faciliteren.

- 1. Iedere burger kan wonen in een schoon en leefbaar huis**
- 2. Iedere burger kan wonen in een voor hem/haar geschikt huis**
- 3. Iedere burger kan beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften**
- 4. Iedere burger kan beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding**
- 5. Iedere burger kan thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren**
- 6. Iedere burger kan zich verplaatsen in, om en nabij het huis**
- 7. Iedere burger kan zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel**
- 8. Iedere burger heeft de mogelijkheid om contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten**

De focus verschuift van het verstrekken van (individuele) voorzieningen naar vraagverheldering en het ontwikkelen van nieuwe oplossingen. Dit vraagt ook een kanteling bij de burger zelf. De Wmo gaat in eerste instantie uit van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van de burger. De relatie tussen burger en gemeente wordt hiermee meer wederkerig. Het is niet langer de burger die een voorziening claimt en de gemeente die de aanvraag beoordeelt, maar de burger die samen met de gemeente in kaart brengt wat zijn mogelijkheden en belemmeringen zijn en met welke oplossingen hij zo nodig kan worden ondersteund.

Tenslotte is de kanteling ook van invloed op de relatie met partnerorganisaties, die vaak een groot deel van de Wmo arrangementen uitvoeren. Maatwerk voor iedere burger vraagt om nieuwe en flexibel inzetbare oplossingen. Bovendien kunnen partnerorganisaties een belangrijke rol krijgen in de vraagverheldering ('het gesprek'). Hoe de relatie tussen ons en de partnerorganisaties zich ontwikkelt is afhankelijk van de inhoudelijke keuzes die wij met elkaar maken³. Binnen onze gemeente is bij Vraagwijzer in 2010 gestart met invulling te geven aan het gedachtegoed van de Kanteling. Omdat participatievoorzieningen, vooral die op het terrein van zorg en ondersteuning en van werk en inkomen, de komende jaren bij de gemeente worden geconcentreerd, zullen wij in staat zijn om de hulpvraag van een cliënt integraal te bezien en een passend, samenhangend arrangement samen te stellen, gericht op oplossing van het participatieprobleem. De ondersteuning van mensen bij het voeren van regie over het eigen leven, die nu nog door MEE wordt uitgevoerd, komt vanaf 2015 over naar de gemeente. Wij worden dan verantwoordelijk voor de vormgeving van de cliëntondersteuning, met als uitgangspunt lokaal en individueel maatwerk.

1.3 Wmo en Welzijn Nieuwe Stijl

Om van de Wmo een succes te maken is het van belang om de doorontwikkeling te blijven stimuleren. Voorwaarden voor succes zijn onder andere dat de relatie tussen de gemeente en de welzijnsorganisaties en de kwaliteit en professionaliteit van het welzijnswerk op orde zijn. Om op deze twee punten een verbeterslag te maken is het principe van "Welzijn Nieuwe Stijl" ontwikkeld, waarin acht bakens het uitgangspunt vormen. Deze acht bakens sluiten nauw aan bij het principe van de kanteling van de Wmo en zijn voor ons zeker van belang bij de vormgeving van het nieuwe Wmo-beleid.

³ Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Kantelen in de Wmo, handreiking voor visieontwikkeling en organisatieverandering, 2010

De 8 bakens van Welzijn Nieuwe Stijl zijn:

- 1. Gericht op de vraag achter de vraag**
- 2. Gebaseerd op de eigen kracht van de burger**
- 3. Direct er op af**
- 4. Formeel en informeel in optimale verhouding**
- 5. Doordachte balans van collectief en individueel**
- 6. Integraal werken**
- 7. Niet vrijblijvend, maar resultaatgericht**
- 8. Gebaseerd op ruimte voor de professional**

Voor de welzijnsorganisaties geven de acht bakens de gewenste richting aan voor het verbeteren van de kwaliteit en de professionaliteit. Het gaat dan steeds om de professionaliteit in relatie tot de burger. Voor de gemeenten fungeren ze als ijkpunten waaraan de opdrachten aan uitvoerende organisaties kunnen worden getoetst evenals hun handelen na het verlenen van de opdracht.

1.4 Landelijke ontwikkelingen

Gemeenten krijgen in de komende jaren te maken met een aantal grote, bijna gelijktijdig optredende decentralisatie- en innovatieprocessen in hun Wmo-beleid. Het gaat om de doorontwikkeling van de Wmo (kanteling), decentralisatie van taken uit de AWBZ naar het Wmo-beleid, wijziging in het beleid op het gebied van werk en inkomen (Wet Werken naar vermogen) en op afzienbare termijn de decentralisatie van het beleid op de jeugdzorg. Al deze ontwikkelingen kennen en behoeven de nodige samenhang. De gezamenlijke uitdaging is de opgaven op een vernieuwende wijze op te pakken en aansluiting te laten vinden bij de doorontwikkeling van de Wmo. Dit vormt tegelijkertijd de voornaamste reden voor ons om de twee Wmo decentralisatieprocessen in samenhang op te pakken. We steken het proces regionaal in en richten een gezamenlijk traject richting visievorming in met gebruikmaking van een regionaal bestuursteam waarin vertegenwoordigers vanuit de bestaande portefeuillehoudersoverleggen Zorg & Welzijn en Onderwijs & Jeugd deelnemen.

1.5 Financiën

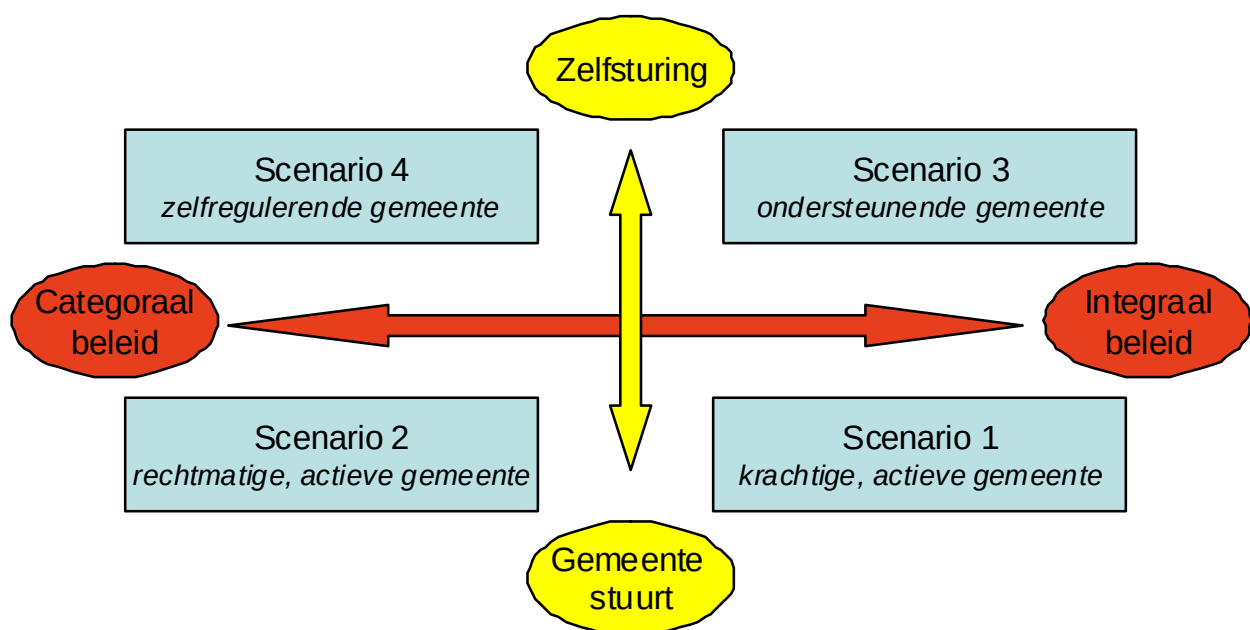
In de afgelopen jaren hebben gemeenten flink moeten bezuinigen. Een tendens die zich vanwege de economische crisis nog even voortzet. Bezuinigingen op de uitgaven binnen Wmo zijn niet te vermijden. De kanteling of wel de nieuwe manier van denken binnen de Wmo kan zeker behulpzaam zijn bij het stellen van (financiële) prioriteiten. De Wmo-reserve heeft een omvang waarmee wij tekorten op korte termijn nog kunnen opvangen, maar voor een structurele oplossing van overschrijdingen op de Wmo-begroting zullen wij ons moeten richten op verdergaande bezuinigingen. Los van de implementatie- en uitvoeringskosten die wij in het kader van de transitie jeugdzorg en de transitie AWBZ zullen ontvangen ligt er voor 2012 een bezuinigingstaakstelling van € 200.000 en voor 2013 en volgende jaren een bezuinigingstaakstelling van € 400.000 op de totale uitgaven van afgerond € 9.600.000 (peildatum september 2011). In hoofdstuk 11 treft u een uitgebreid overzicht aan.

1.6 Denken in scenario's

Uit de diverse bijeenkomsten waarbij – in wisselende samenstelling – meningen en visies zijn uitgewisseld tussen gemeenteraad, burgers, belangenorganisaties, vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke instellingen is uiteindelijk een duidelijke denkrichting ten aanzien van de Wmo naar voren gekomen. Vier scenario's zijn met elkaar vergeleken. Op scenario 3, een ondersteunende gemeente, is uiteindelijk de keuze gevallen. In dit scenario ligt het accent op het vergroten van de competenties voor zelfregie. De burger maakt zelf de keuze hoe hij of zij wil leven en is zelf verantwoordelijk. Vanuit de gemeente wordt de Wmo integraal benaderd. Wij denken niet in "hokjes", maar blijven op zoek naar de samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen. Regelingen stemmen we op elkaar af. Preventie voor een gezonde leefstijl vinden wij belangrijk. De verstrekking van individuele voorzieningen willen we eerder tot uitzondering dan regel maken en houden we be-

heersbaar. Het achterhalen van de vraag achter de vraag is belangrijk. Hierin werken we samen met maatschappelijke organisaties. Mantelzorg en vrijwillige hulp zijn misschien niet af te dwingen, maar zullen we wel indringend moeten laten ontstaan. In dat kader ondersteunen we graag burger-initiatieven en vrijwilligersorganisaties. Er is veel aandacht voor de ontwikkeling van een digitaal loket, dat naast het fysieke loket een plek kan krijgen.

Denken in scenario's

1.7 Lokaal gezondheidsbeleid

Op grond van de Wet publieke gezondheid zijn wij verplicht een keer in de vier jaar een nota gezondheidsbeleid op te stellen. Omdat wij in toenemende mate tot de constatering kwamen dat het lokaal gezondheidsbeleid sterk verweven is met het Wmo-beleid, is dit onderwerp geïntegreerd in het voorliggende Wmo-beleidsplan 2012-2015. Zie hiervoor hoofdstuk 10. Dit betekent dat wij geen aparte nota gezondheidsbeleid zullen ontwikkelen.

2. Burgerparticipatie en de Wmo in de wijk

2.1 Gebiedsgericht werken

Voorwaarde om aan de eigen kracht in de wijk te werken is dat er sterke sociale netwerken zijn. Dit is de basis waarop samenwerking, ondersteuning en zelfredzaamheid tot bloei kunnen komen. Hierin willen wij investeren als faciliterend regisseur, omdat mensen zich niet altijd vanzelf organiseren. Wij zijn van mening dat de gemeentelijke overheid hierin richting moet geven. Het uiteindelijke doel is de zelfsturing van burgers te vergroten, om zo de kracht van de samenleving te versterken. De sterke sociale netwerken kunnen gebouwd worden rond verschillende thema's, zoals verkeer, speeltuintjes, rommel, vernielingen, veiligheid en het samen creëren van een prettige woonomgeving, door ook gezelligheid te delen, bijvoorbeeld door een straatspeeldag te organiseren, mee te doen aan de burendag, samen het plantsoen te onderhouden, etc.

Het gebiedgericht werken is een integrale benadering van de wijk/buurt of dorp doordat zaken die spelen in samenhang worden benaderd en georganiseerd. De Integrale Veilige Wijk Teams, operationele teams die in de wijken werken, zijn multidisciplinair. De bewoners van onze gemeente werken samen met de politie, opbouwwerk, woningcorporatie en gemeente aan het op pijl houden van de veiligheid en de leefbaarheid in de wijken.

Als er sterke sociale netwerken zijn in een wijk, gaat het organisatievermogen omhoog en daarmee de eigen kracht. Mensen worden zich meer bewust van wat ze zelf kunnen. Een sterk sociaal netwerk in wijk, buurt of dorp leidt er ook toe dat mensen zich veiliger voelen, ze spreken elkaar gemakkelijker aan op misstanden en mensen zijn ook sneller bereid om elkaar te helpen en dat is de basis voor de omgevingsondersteuning. Om dit te versterken gaan we op zoek naar talenten in de wijk, zoals handige technische mensen of mensen met groene vingers. De omgevingsondersteuning kan vorm krijgen doordat bijvoorbeeld een handige technische jongen, die werkervaring opdoet helpt met kleine reparaties aan de woning van de alleenstaande vrouw met reuma in haar handen. Wij zullen in dit kader de mogelijkheden van de inzet van sociale media nader bekijken om zo de binding met de wijk te versterken. Hierin werken we samen met de bewoners, MEER Welzijn Wijchen, Talis en de politie.

2.2 Burgerparticipatie en gemeenteparticipatie

Ten opzichte van het verleden streven wij naar meer ruimte voor de burger. Om die reden willen wij meer ruimte maken voor burgerparticipatie. Wij kunnen hierin immers een sturende rol hebben. Vooral vormen van participatie die niet zijn vastgelegd in verordeningen kunnen nog veel beter benut worden. De leefbaarheidsgroepen zijn een geïnstitutionaliseerde vorm van burgerparticipatie nu zij een rechtsvorm aannemen. Ook zullen wij de positie van deze groepen duidelijker en beter moeten verankeren binnen de gemeentelijke (beleids)processen. Uiteraard neemt de (georganiseerde) burger ook zelfstandig initiatieven, waarin de gemeente op haar beurt weer participeert.

Welke verbanden liggen er met andere terreinen binnen de Wmo?

Veel van de eigen kracht kan naar verwachting in de wijken/buurtten gevonden worden. Zo kan de omgevingsondersteuning ook ingezet worden als middel in de strijd tegen eenzaamheid. Het collectief aanbieden van voorzieningen kan op wijk of buurtniveau georganiseerd worden, net zoals de ondersteuning van de vrijwilligerszorg. Ook voor "het Loket" is samenwerking met wijk- en buurtinitiatieven interessant om zo tot een snellere match te komen tussen burger en voorliggende voorziening. Mensen kunnen werkervaring opdoen door kleine klusjes in de wijken te doen. Hiermee wordt ook invulling gegeven aan de omgevingsondersteuning.

Het realiseren van gezondere wijken kan het beste met de bewoners zelf gebeuren.

Met het inzetten op sterke sociale netwerken (= omgevingsondersteuning) in de wijken kan veel van de Kantelingsgedachte gerealiseerd worden.

Wat is de relatie met de kantelingsgedachte?

Met het gebiedgericht werken wordt de basis gelegd om de kanteling te realiseren.

Burgerparticipatie gaat per definitie uit van de zelfredzaamheid van burgers.

Waar staan we in 2015?

In 2015 is duidelijk wat we van de omgevingsondersteuning kunnen verwachten en weten we hoe sterk deze schakel is in de keten van de kanteling.

Er is een relatie aangegaan met Vraagwijzer, het CJG en het lokaal zorgnetwerk, zodanig dat zorgvragen waar de wijkteams mee geconfronteerd worden snel en efficiënt worden doorverwezen. Uiteraard pas nadat eerst een beroep is gedaan op de eigen kracht en het sociale netwerk van de betreffende burger.

3. Eenzaamheid en sociale kwetsbaarheid

3.1 Wat is eenzaamheid?

Sociale kwetsbaarheid en eenzaamheid zijn belangrijke beleidsthema's. Er is sprake van eenzaamheid als mensen het gebrek aan relaties als negatief ervaren. Dit is een problematiek met individuele en collectieve aspecten. Het is voor de persoon in kwestie een gebrek aan welzijn. Daarnaast heeft het ook gevolgen voor de maatschappij als mensen eenzaam of sociaal kwetsbaar zijn. De Wmo heeft tot doel de onderlinge betrokkenheid tussen mensen te bevorderen, en mogelijk te maken dat mensen zoveel mogelijk voor zichzelf en elkaar kunnen zorgen. Als mensen zelf geen oplossing voor hun problemen vinden en als ook het eigen netwerk onvoldoende ondersteuning kan bieden of ontbreekt, kunnen ze een beroep doen op professionele ondersteuning. Mensen die eenzaam zijn of in een sociaal isolement leven, zijn over het algemeen redelijk zelfstandig en doen niet gauw een beroep op een ander. Toch zijn ze eigenlijk in beperkte mate zelfredzaam. Als ze hulpbehoevend worden, kunnen ze geen ondersteuning van hun directe omgeving verwachten, waardoor ze al snel aangewezen zijn op professionele, kostbare voorzieningen.

3.2 Wie zijn eenzaam?

Eenzaamheid wordt vaak in verband gebracht met ouderen. Toch komt eenzaamheid niet vaker voor bij ouderen dan bij andere leeftijdscategorieën. Uit onderzoek blijkt dat iedereen zich wel eens eenzaam voelt. Een zekere mate van (tijdelijke) eenzaamheid hoort bij de levensfasen en gebeurtenissen waar iedereen mee te maken heeft. Echter bij 34% van de inwoners van Wijchen is sprake van matige eenzaamheid (13.400 mensen, hiervan zijn er circa 1.800 ouder dan 65 jaar). Bij 7% is sprake van ernstige, langdurige eenzaamheid (2.800 mensen, hiervan zijn er circa 400 ouder dan 65 jaar).

3.3 Welke aanpakken stellen we voor?

Veel initiatieven die zijn uitgevoerd om sociaal isolement te voorkomen en te verminderen zijn weinig effectief gebleken. Het is lastig om de doelgroep (matig, ernstig eenzamen) te bereiken. Sommigen weten niet waar ze terecht kunnen of willen geen hulp. Daarnaast is de doelgroep zeer divers, waardoor het ondersteuningsaanbod lang niet altijd aansluit bij de mensen. Het aanbod van voorzieningen is vaak vooral gericht op netwerkontwikkeling en activering. In veel gevallen is de problematiek echter zo complex dat er meer nodig is dan het bevorderen van "het meedoen". Sociaal isolement is vaak verweven met andere persoonlijke en/of psychiatrische problemen waardoor een combinatie van collectieve en individuele ondersteuningsmogelijkheden nodig is.

We gaan in Wijchen onderzoeken hoe wij bestaande ondersteuningsmogelijkheden op elkaar kunnen afstemmen en combineren. Naast het afstemmen van het aanbod gaan we ook het signaleren van eenzaamheid en sociaal isolement en de mogelijke vervolgstappen uitwerken. Mensen maken zich soms ernstig zorgen om de eenzaamheid van een naaste maar weten niet waar ze terecht kunnen met hun vragen. Ook professionals en vrijwilligers lopen regelmatig tegen de grenzen van hun bemoeienis of bereidwilligheid aan en hebben behoefte aan een structuur waarbinnen een ander ondersteuningsaanbod bekeken kan worden. Hierbij heeft het aansluiten bij bestaande zorginfrastructuur onze voorkeur.

Dit alles vraagt om een goede afstemming tussen professionele en vrijwilligersorganisaties die in Wijchen actief zijn. Wij gaan wij op zoek naar een optimale verhouding tussen formele en informele ondersteuning van de mensen die het nodig hebben. Wij vervullen hierbij een faciliterende, voorwaardenscheppende rol. We maken afspraken met MEER Welzijn over een plan van aanpak voor het bereiken, de signalering en de afstemming van het ondersteuningsaanbod. Op deze manier gaan we een bijdrage leveren aan het verminderen of voorkomen van eenzaamheid en sociaal isolement in Wijchen.

Welke verbanden liggen er met andere terreinen binnen de Wmo?

Wijkteams kunnen eenzame mensen signaleren, waarna in overleg met andere partijen tot actie kan worden overgegaan

Wij willen een relatie leggen tussen Wet werk en bijstand (vanaf 1-1-2013 Wet Werken Naar Vermogen) en Wmo voor mensen voor wie betaald werk of een leerwerkplaats nog niet haalbaar is. Dit ter voorkoming van vereenzaming en sociaal isolement.

Wat is de relatie met de kantelingsgedachte?

Ondersteuning van de minder redzame burger en bevordering van de participatie, zodat als een minder redzame burger hulpbehoevend wordt, er een sociaal netwerk is om op terug te vallen. Omgevingsondersteuning voorkomt het vroeg aanspraak maken op professionele voorzieningen.

Waar staan we in 2015?

We hebben de focus op het verminderen van eenzaamheid ingebed in de algemene welzijnsvoorzieningen (professionele organisaties, verenigingen, vrijwilligersorganisaties). Er is een doelmatig ondersteuningsaanbod waardoor minder mensen in Wijchen last hebben van eenzaamheid.

4. Individuele voorzieningen

4.1 De compensatieplicht

In artikel 4 van de Wmo is opgenomen dat gemeenten burgers moeten compenseren bij het voeren van een huishouden, het verplaatsen in en om de woning, het lokaal verplaatsen per vervoermiddel en het kunnen aangaan van sociale contacten. Tot voor kort was het gebruikelijk om de compensatieplicht in te vullen via de verstrekking van individuele voorzieningen. Onverkorte voortzetting van deze werkwijze zou de Wmo door de komende vergrijzing onbetaalbaar maken⁴.

Inmiddels werken wij binnen Vraagwijzer, al op de manier die de kanteling van de Wmo van ons vraagt. Kantelen vraagt om een investering op vele terreinen, zoals meer tijd voor het gesprek met de burger, extra competenties voor de medewerkers, investeringen in algemene en collectieve voorzieningen en investeringen in ketenpartners. De verwachting is dat de kanteling op langere termijn veel – en niet alleen in financieel opzicht – voordeel gaat opleveren: (1) Het biedt meer maatwerk aan de burger, (2) er wordt meer gebruik gemaakt van de eigen kracht en het sociale netwerk van de burger en zijn omgeving, (3) er treedt een verschuiving op van individuele voorzieningen naar meer collectieve en algemene voorzieningen en (4) er wordt een stap gezet naar het compenseren van beperkingen in plaats van het verstrekken van individuele voorzieningen. De mate waarin wij een besparing kunnen realiseren is wel afhankelijk van de beschikbaarheid van algemene voorzieningen en de bereidheid van klanten om meer zelf of in het eigen netwerk op te lossen.

4.2 De kanteling in voorzieningenverstrekking

Wij gaan onderzoeken of gemaksdiensten via organisaties als bijvoorbeeld “Lekker Leven” of “Lekker thuisblijvenwonen.nl” in Wijchen geïntroduceerd kunnen worden. Hierdoor kunnen voorzieningen als hulp bij het huishouden voor draagkrachtige burgers uit Wijchen voortaan als algemene voorziening aangeboden worden. Verder willen wij onderzoeken of bepaalde activiteiten binnen de hulp bij het huishouden collectief georganiseerd kunnen worden via bijvoorbeeld was-, strijk- en glazenwas-services.

Op 1 april 2011 is het Wmo-vervoer aangepast en kan een burger die aangewezen is op dit vervoer kiezen tussen een vervoerspas van de Stadsregiotaxi of een financieel alternatief van € 400 per jaar. In 2012 starten we voorbereidingen om vanaf 2013 het Wmo-vervoer volledig via de Stadsregiotaxi als collectieve voorziening aan te bieden.

We gaan zorgen voor een optimale balans tussen individuele en collectieve voorzieningen. Daar waar mogelijk en zinvol zullen scootmobielen via collectieve pools aangeboden gaan worden. Het verstrekken van individuele voorzieningen op maat en op basis van indicatie zal blijven bestaan. De vanzelfsprekendheid van de verstrekking wordt teruggebracht, maar niet zover dat er alleen maar individuele voorzieningen in uiterste nood worden verstrekt.

De komende jaren willen wij de Wmo doorontwikkelen vanuit de kantelinggedachte. Daarnaast komen er nog andere zaken op ons af waar - in samenhang met andere beleidsvelden - aandacht aan besteed moet worden zoals de herijking van het Persoonsgebonden Budgetbeleid (pgb). De staatssecretaris is van plan om gemeenten niet langer te verplichten om, naast een voorziening in natura, de keuze voor een persoonsgebonden budget te bieden. Wij hebben vanaf dat moment de mogelijkheid om zelf te bepalen, door dit in onze Wmo-verordening op te nemen, wanneer een burger voor een pgb in aanmerking komt. Uitgangspunt blijft dat cliënten de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. Mocht de Wmo op dit punt gewijzigd worden dan zullen wij het pgb-beleid verder vormgeven door het gericht te gaan inzetten op categorieën klanten of voorzieningen.

⁴ Verwachte forse toename van ouderen in Wijchen: percentage 65-74 jarigen zal stijgen van 8,6% (2010) naar 15,3% (2030); percentage 75+ zal stijgen van 5,9% (2010) naar 14,9% (2030).

4.3 De eigen bijdrage

Het aanspreken van de burger op zijn eigen kracht houdt ook in het aanspreken op de financiële kracht. In het gesprek met de burger zal meer aandacht zijn voor de financiële mogelijkheden van de burger om zelf tot een oplossing te komen. Mocht het vervolgens tot de verstrekking van een individuele voorziening komen dan geldt het eigen bijdragebeleid. Sinds april 2010 wordt voor bijna alle individuele voorzieningen een eigen bijdrage geïnd.

Door de verschuiving van de individuele voorzieningen naar de algemene voorzieningen is een herijking van het eigen bijdrage beleid noodzakelijk. Eigen bijdragen voor algemene voorzieningen kunnen namelijk niet door het CAK geïnd worden. Een cumulatie van eigen bijdragen wordt niet door de anti-cumulatiebepalingen bij het CAK ondervangen.

Strikt juridisch gezien is het nu nog niet mogelijk om het vermogen van een persoon in aanmerking te nemen bij de eigen bijdrage berekening. Er is een wetsontwerp in voorbereiding om dit in toekomst wel mogelijk te maken.

Welke verbanden liggen er met andere terreinen binnen de Wmo?

- *Wet Werken Naar Vermogen; inzet vanuit de sociale werkvoorziening voor hulp bij het huishouden*
- *Vrijwilligerswerk: inzet van vrijwilligers en mensen die maatschappelijk nuttig werk kunnen doen bij eenzame en minder zelfredzame mensen (klussendienst, tuinonderhoud, boodschappen doen)*
- *Realiseren algemene welzijnsvoorzieningen en gemaksdiensten realiseren als voorliggende voorziening*
- *Signaleringsfunctie van de veilige wijkteams*
- *Wonen: levensloopbestendig bouwen*

Wat is de relatie met de kantelingsgedachte?

Het verstrekken van individuele voorzieningen vindt plaats vanuit de gedachte van de kanteling: meer maatwerk en een groter beroep op het zelfoplossend vermogen en collectieve diensten. Het gesprek moet leiden tot maatwerkoplossingen, waarvan individuele Wmo-voorzieningen een onderdeel kunnen zijn, maar wel in mindere mate.

Waar staan we in 2015?

Uitgaven voor Wmo-voorzieningen zijn beheersbaar geworden door de toename van het zelfoplossend vermogen van de burger, door inzet van collectieve en algemene voorzieningen en de "kanteling" bij Vraagwijzer.

Wij hebben onderzocht of werkzoekenden zich kunnen inzetten voor het verrichten van maatschappelijk nuttig werk bij eenzame of minder zelfredzame mensen.

5. Mantelzorgondersteuning

5.1 Mantelzorg en vrijwilligerszorg

Mantelzorg en vrijwilligerszorg worden vaak in een adem genoemd. Er zijn echter duidelijke verschillen. *Mantelzorg* is zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt gegeven aan een hulpbehoevende door één of meerdere leden van diens directe omgeving, waarbij de zorgverlening direct voortvloeit uit de sociale relatie (definitie van Nationale Raad voor de Volksgezondheid). Mantelzorgers zorgen langdurig en onbetaald voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. Mantelzorgers zijn geen beroepsmatige zorgverleners, maar geven zorg omdat zij een persoonlijke band hebben met degene voor wie ze zorgen. Mantelzorg is niet de alledaagse zorg voor bijvoorbeeld een gezond kind. *Vrijwilligerszorg* is zorg (ook vrijwillige inzet genoemd) die geboden wordt door vrijwilligers. Deze vrijwilligers hebben oorspronkelijk geen persoonlijke band met degene die ze helpen. Zij zijn vaak als vrijwilliger verbonden aan een organisatie en bieden zo bijvoorbeeld hulp in en om huis en respijtzorg. Het gaat hierbij om het inzetten van vrijwilligerszorg bij mensen in kwetsbare situaties. Het gaat daarbij om zogenaamd 1-op-1-contact.

5.2 Mantelzorg in de Wmo

Sinds een aantal jaren werken wij op het terrein van het bieden van mantelzorgondersteuning, intensief samen met MEER Welzijn onder de noemer Mantelzorgwijzer. Het belangrijkste doel is het voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken door de vaak intensieve en jarenlange inzet die zij plegen om hun naaste te ondersteunen bij ziekte en beperkingen. Vanuit Mantelzorgwijzer biedt MEER Welzijn een aanbod aan groepsgewijze ondersteuning van mantelzorgers, terwijl Vraagwijzer vooral de individuele ondersteuning biedt. In Wijchen bieden vele professionele en vrijwilligersorganisatie mantelzorgondersteuning. Het aanbod is ruim maar voor sommige zorgvragers niet passend. Hierover gaan wij in gesprek met de betrokken organisaties.

5.3 Actiepunten mantelzorgondersteuning

De volgende actiepunten op het terrein van mantelzorgondersteuning hebben wij in de komende jaren voor ogen.

1. Spreekuur. In het najaar van 2011 is Vraagwijzer met een wekelijks mantelzorgspreekuur gestart. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de opvatting dat mantelzorgers zelf initiatief moeten nemen om advies en ondersteuning te vragen bij het uitvoeren van hun mantelzorgtaken. Daar waar het sociale netwerk voor de burger beter benut wordt en er voldoende aanbod is, is er minder kans op overbelasting van de mantelzorger. Ook doen mantelzorgers die hun sociale omgeving benutten minder beroep op kostbare professionele ondersteuning.
2. Voorlichting. Mantelzorgers hebben te maken met de wet- en regelgeving rond hun zorgvrager maar ook breder, betreffende hun gezinssituatie (bijvoorbeeld inkomenstoets). Specifieke aandacht is nodig voor de risico's die de stapeling van landelijke regelingen met zich meebrengt. Een eenduidige landelijke visie op informele zorg ontbreekt, met soms grote financiële gevolgen voor mantelzorgers en hun gezin. Uitgangspunt blijft dat de mantelzorger zelf verantwoordelijk is en zijn eigen keuzes bepaalt.
3. Eerstelijnsgezondheidszorg. Veel mantelzorgers die overbelast dreigen te raken worden zelf patiënt. Meestal is de huisarts de eerst aangewezen persoon waarmee de mantelzorger contact opneemt, maar ook andere eerstelijnszorgaanbieders zien veel mantelzorgers. Wij gaan in gesprek met de eerstelijnsgezondheidszorg om meer bekendheid te geven aan de mantelzorgondersteuning in Wijchen. Wij gaan hierbij ook het belang van structurele samenwerking en dialoog met andere zorgaanbieders en organisaties onder de aandacht brengen.
4. Respijtzorg. Mantelzorgers kunnen erbij gebaat zijn als ze af en toe de zorg even kunnen overdragen aan anderen, om zo even op adem te komen. Dit is respijtzorg. Een voorbeeld van respijtzorg is de bezoek- en opvangservice voor dementerenden en de zorg die geboden wordt in de laatste levensfase, door de vrijwilligers van de palliatieve terminale zorg. Echter ook andere

organisaties bieden diverse vormen van respijtzorg. Wij ontvangen signalen dat het ondersteuningsaanbod van respijtzorg niet toereikend is, bijvoorbeeld voor licht-dementerenden en voor (ook jonge) mensen met niet-aangeboren hersenletsel. Wij gaan hierover in overleg met de professionele en vrijwilligersorganisaties die in Wijchen actief zijn.

5. Decentralisatie van de functie begeleiding en van de jeugdzorg. De komende jaren vinden ingrijpende veranderingen plaats op het gebied van de functie begeleiding en van de jeugdzorg. Welke consequenties deze transitie hebben voor mantelzorgers van de grote groepen mensen die het betreft, is nu niet te overzien, maar dat er extra druk komt te liggen op mantelzorgers ligt voor de hand. We houden oog voor schrijnende situaties, en proberen overbelasting vóór te blijven door de mantelzorger te stimuleren zelf aan de bel te trekken. Vraagwijzer blijft alert op signalen van overbelasting en biedt goede informatie over algemene en individuele ondersteuningsmogelijkheden.
6. Speciale doelgroepen. Alle mantelzorgers moeten indien nodig zelf hun weg kunnen vinden naar algemene ondersteuningsmogelijkheden. Wij bevorderen de ontwikkeling van een goed aanbod voor jonge mantelzorgers en mantelzorgers van specifieke doelgroepen, zoals mantelzorgers van dementerenden en psychiatrische patiënten. Dit aanbod ontwikkelen wij niet zelf maar wij vragen hiervoor aandacht bij en maken afspraken met uitvoeringsorganisaties zoals zorg- en welzijnsaanbieders en het onderwijs. In 2012 wordt de dementiescan uitgevoerd in Wijchen, waarbij ook aandacht wordt gericht op mantelzorgers van dementerenden.
7. Samenwerking. De organisaties die mantelzorgondersteuning bieden pleiten voor het bewaken van verbindingen tussen deze aanbieders in Wijchen. Wij hebben hierin een ondersteunende taak. Wij maken afspraken met professionele en vrijwilligersorganisaties die een passend ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers bieden. Op die manier investeren we in ondersteuningsmogelijkheden zodat de mantelzorger en de zorgvrager de regie op hun eigen leven zoveel mogelijk kunnen houden. Het stimuleren van de eigen kracht van de burger staat hierbij centraal. Wij oriënteren ons, naast de samenwerking met uitvoeringsorganisaties ook op samenwerking met omliggende gemeenten.
8. Ondersteuning vrijwilligerszorg. De vrijwilligers die door hun inzet zorgvragers of mantelzorgers ondersteunen zijn zeer waardevol. Immers, als mensen zelf geen oplossing voor hun problemen vinden en als ook het eigen netwerk onvoldoende ondersteuning kan bieden of ontbreekt, kunnen ze een beroep doen op ondersteuning van vrijwilligers en professionele ondersteuning. De laagdrempelige vrijwilligerszorg is onmisbaar, en uniek doordat ze vaak door buurt- of leeftijdgenoten wordt geboden. Zonder andere vrijwilligers te kort te willen doen, blijven wij de zorgvrijwilligers ondersteunen, door afspraken te maken over het faciliteren van vrijwilligers met organisaties die met zorgvrijwilligers werken en een passend aanbod bieden.

Welke verbanden liggen er met andere terreinen binnen de Wmo?

Mantelzorgondersteuning kan bij uitstek geboden worden door de directe omgeving, in de straat of de wijk. Hiertoe is een wijkgerichte aanpak van groot belang.

Goede mantelzorgondersteuning vervult een belangrijke functie in eenzaamheidsbestrijding. Mogelijke hulp van anderen uit de directe (woon)omgeving is essentieel bij het gevoel er niet alleen voor te staan.

Door het verminderen of het wegvallen van begeleiding (AWBZ/Wmo) komt er meer druk te liggen bij mantelzorgers. De belangen van mantelzorgers moeten betrokken worden bij het vinden van alternatieven.

Decentralisatie van de jeugdzorg (zie punt 5).

Wat is de relatie met de kantelingsgedachte?

De mantelzorger is een belangrijke schakel voor de burger die ondersteuning nodig heeft. In het kader van de ondersteuning van de mantelzorger houdt de kantelingsgedachte in dat de mantelzorger zelf zijn weg naar ondersteuning moet vinden. Allereerst in zijn eigen omgeving, en indien gewenst kan men terecht tijdens het mantelzorgspreekuur.

Waar staan we in 2015?

Mantelzorgers maken meer gebruik van hun eigen sociale netwerk en weten waar ze terecht kunnen voor informatie over (tijdelijke) ondersteuning.

Wij hebben onderzocht of werkzoekenden zich kunnen inzetten in het kader van de ondersteuning van mantelzorgers.

6. De positie van het “loket”

6.1 De rol van Vraagwijzer

Vraagwijzer is als onderdeel van de afdeling Publiekszaken van de gemeente in de afgelopen jaren uitgegroeid tot een breed loket voor inkomensondersteuning, schuldhulpverlening en de uitvoering van de wet maatschappelijke ondersteuning. We werken daarbij zoveel mogelijk samen met diverse partners in het werkveld wonen, welzijn en zorg. Zo is een medewerker van MEE Gelderse Poort⁵ 2 dagdelen per week bij Vraagwijzer actief. Daarnaast is er een intensieve samenwerking met MEER welzijn⁶ voor onder andere mantelzorgondersteuning, is er een samenwerkingsconvenant met Talis in verband met huurachterstanden, is er een samenwerking met het maatschappelijke werk (NIM), zijn er in toenemende mate contacten met het Centrum voor Jeugd en Gezin. Vraagwijzer neemt bovendien deel aan het lokale zorgnetwerk, waarin afstemming en uitwisseling tussen organisaties plaats vindt op casusniveau.

Sinds jaar en dag werken we vanuit een integrale benadering van de klant en besteden ruim aandacht aan de vraagverheldering van de klant op basis van een huisbezoek. Het informeren en adviseren van de klant burger en deze ondersteunen bij het verhelderen van hun vraag is een van onze hoofdtaken. Met de komst van de kanteling in de Wmo zijn de zorgconsulenten van Vraagwijzer geschoold in het toepassen van de nieuwe benadering: tijdens een of meer gesprekken gaan zorgconsulenten samen met de burger de vraag verhelderen en op zoek naar een arrangement van oplossingen. Hierbij wordt een beroep gedaan op de eigen kracht van de burger en diens sociale omgeving. Vervolgens wordt bekeken welke algemene voorzieningen toereikend kunnen en zijn zo nodig volgt er alsnog een aanvraag voor de toekenning van een individuele voorziening. Beoogd resultaat is om de uitvoering van de Wmo meer te richten op het ondersteunen van de burger bij het vinden van een oplossingsrichting die aansluiten op de eigen mogelijkheden en participatie bevorderen.

Het jaar 2012 zal in het teken staan van ervaringen opdoen om aan de hand van de kanteling de werkwijze van Vraagwijzer voor de toekomst uit te kristalliseren. In 2012 zullen we tegelijkertijd meer duidelijkheid krijgen over de beleidsmatige vertaling van de AWBZ functie begeleiding, die overgeheveld wordt naar de Wmo. Dit kan gevolgen hebben voor de omvang van de werkzaamheden van Vraagwijzer en vraagt om specifieke deskundigheid van de zorgconsulenten.

6.2 Samenwerking met andere partijen bij “het gesprek”

De positionering van het loket in Wijchen zal sterk afhangen van een aantal ontwikkelingen. Binnen de kantelingsgedachte van de Wmo vinden we het van groot belang om te onderzoeken welke samenhang gevonden kan worden met andere spelers in het veld. Uitgangspunt is dat we meer willen investeren in de samenwerking met het lokale netwerk waardoor meer partners een functie kunnen krijgen in de vraagverheldering. We zien daarbij kansen in het aangaan van samenwerkingsvormen, maar willen voor de uitvoering van de Wmo ook graag investeren in het leggen van de juiste verbanden met en tussen organisaties. Daarnaast willen we graag dat organisaties op het brede terrein van wonen, welzijn en zorg meer gebruik gaan maken van elkaars expertise en inzet en meer samenwerkingsverbanden aangaan. Waar mogelijk kunnen we aansluiting vinden bij wijk- en buurtinitiatieven waardoor er een snellere match gemaakt kan worden tussen de burger en voorliggende

⁵ MEE Gelderse Poort is wegwijzer voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen met een lichamelijke beperking, zintuiglijke beperking, chronische ziekte, niet-aangeboren hersenletsel, ontwikkelingsachterstand, verstandelijke beperking, vorm van autisme en een psychische beperking. MEE Gelderse Poort informeert, adviseert en ondersteunt op alle terreinen van het dagelijks leven.

⁶ MEER Welzijn Wijchen levert als professionele onderneming een bijdrage aan de sociale infrastructuur van Wijchen door een evenwichtig pakket aan welzijnsactiviteiten en diensten aan te bieden en door als een regisseur alle spelers (partners, vrijwilligers, bewoners) te helpen hun rol goed in te vullen.

voorzieningen en activiteiten in de directe omgeving.

Om de kanteling in de Wmo meer vorm te geven werken we als Vraagwijzer mee aan twee pilots die eind 2011 van start gaan:

1. De pilot *Het Gesprek binnen Vraagwijzer*, waarbij zorgconsulenten n.a.v. intervisiebijeenkomsten in koppels “Het Gesprek” oefenen in de praktijk. Zorgconsulenten vinden daarbij ondersteuning en feedback bij elkaar. Tegelijkertijd worden er intervisiebijeenkomsten georganiseerd waarbij de ervaringen en casuïstiekbespreking aan de orde komen.
2. De pilot *Meewerken aan de proeftuin met MEE, NIM en MEER*, waarbij functionarissen als duo's met elkaar meegaan tijdens huisbezoeken, waarbij geleerd wordt van elkaars werkmethodes op het gebied van Vraagverheldering en cliëntondersteuning.

Mede naar aanleiding van opgedane ervaringen moet we beoordelen wat de rol van Vraagwijzer wordt. Vooral ook in relatie tot het Centrum voor Jeugd en Gezin en het Lokaal Zorgnetwerk.

6.3 Digitalisering

De ontwikkeling van het gemeentebrede Klant Contact Centrum (KCC) is essentieel voor de werkwijze van Vraagwijzer in de toekomst. Eenvoudige vragen van burgers zullen zoveel mogelijk aan de voorkant van de organisatie (binnen het KCC) afgehandeld worden. Meer complexe vragen worden doorgespeeld naar de BackOffice van Vraagwijzer. Op termijn zullen ook baliecontacten gecentraliseerd worden. Daarnaast zullen steeds meer digitale diensten doorontwikkeld worden. Persoonlijke contacten zullen altijd blijven bestaan naast digitale diensten die steeds meer ontwikkeld worden.

Welke verbanden liggen er met andere terreinen binnen de Wmo?

Vanuit het loket liggen er verbanden met alle terreinen binnen de WMO. Het loket is de voorkant en het contactkanaal met de burgers. Er wordt integraal gewerkt binnen de gemeente en met partijen daarbuiten. Uitvoering wordt gegeven aan het vastgestelde beleid en signalen vanuit de praktijk worden afgegeven voor aanpassingen, verbeteringen van het beleid.

Wat is de relatie met de kantelingsgedachte?

Concreet wordt uitvoering gegeven aan de kanteling doordat het accent gelegd wordt op de eigen mogelijkheden van de hulpvrager. Door middel van “Het Gesprek” zoeken naar oplossingen in de eigen omgeving, daarna in collectieve voorzieningen en pas op de laatste plaats in individuele voorzieningen. Dit concreet kunnen maken vraagt o.a. een actieve doorontwikkeling van beleid en beleidsuitvoering op het gebied van burgerparticipatie, mantelzorgondersteuning, vrijwilligerswerk en een actief en creatief re-integratiebeleid.

Waar staan we in 2015?

Er wordt actief samengewerkt met netwerkpartners binnen en buiten de gemeente. Mede door ontwikkelde wijk- en burgerinitiatieven worden Wmo-voorzieningen minder ingezet. De kantelingaanpak waarbij het zelfoplossend vermogen van de burger leidend is, is volledig geïntegreerd in de werkwijze.

7. Overheveling functies AWBZ naar de Wmo

7.1 AWBZ begeleiding

Met ingang van 1 januari 2013 wordt de extramurale begeleiding, inclusief kortdurend verblijf en het vervoer dat aan de begeleidingsactiviteiten verbonden is, onder de werking van de Wmo gebracht. Hierdoor wordt de compensatieplicht uitgebreid met een resultaatgebied. Met de decentralisatie van de AWBZ komt de verantwoordelijkheid voor de extramurale begeleiding aan alle inwoners met een beperking bij gemeenten te liggen. Het gaat om begeleiding voor mensen met een verstandelijke, lichamelijke- of zintuiglijke beperking, ouderen met somatische of psychogeriatrische problematiek, volwassenen met psychiatrische problematiek en om jeugdigen met psychiatrische problematiek in combinatie met opvoed- en opgroei problemen.

7.2 Wat gaat er veranderen?

De individuele rechten en verzekerde zorgplicht in de AWBZ verdwijnt en de Wmo-compensatieplicht voor gemeenten wordt uitgebreid. Het recht op begeleiding, wordt vervangen door een opdracht aan gemeenten om inwoners met een beperking waar nodig te ondersteunen zodat zij in staat zijn de dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren, het persoonlijke leven te structureren en er regie over te voeren. Het doel van de begeleiding is het bevorderen van de zelfredzaamheid, teneinde opname of verwaarlozing te voorkomen. Het betreft veelal praktische hulp en ondersteuning aan de cliënt of het gezin/netwerk, zoals woonbegeleiding, dagbesteding voor verstandelijke gehandicapten, begeleiding bij rehabilitatietrajecten verslaafden, dagactiviteiten voor GGZ, activerende psychiatrische thuiszorg, praktische pedagogische thuishulp en gezinsondersteuning, ontmoetingsgroepen, begeleiding tijdens voortgezet speciaal onderwijs, logeerhuizen, sport voor verstandelijk beperkten, enzovoort. Belangrijke zorgaanbieders in Wijchen zijn onder meer: Thuiszorg Zuid-Gelderland, RIBW Nijmegen & Rivierenland, De Driestroom, de lokale verzorgings- en verpleeghuizen.

7.3 Wie en hoeveel maken gebruik van AWBZ begeleiding?

In Wijchen hadden op 1 juli 2011 455 cliënten een indicatie voor de functie begeleiding (extramuraal). Het kan een indicatie voor individuele begeleiding of groepsbegeleiding betreffen⁷.

- Vooral in de extramurale GGZ en verstandelijk gehandicaptenzorg (VG) maakt begeleiding een groot deel uit van de totaal geleverde ondersteuning. Bijna alle mensen in deze sector krijgen begeleiding en overige functies worden maar in beperkte mate geleverd.
- Ook mensen met extramurale AWBZ-zorg op basis van een lichamelijke of verstandelijke beperking krijgen in veel gevallen begeleiding. Bij deze groep is er vaak ook sprake van andere vormen van AWBZ-zorg, vooral verzorging en verpleging.
- In de extramurale ouderenzorg speelt begeleiding een minder grote rol. Van de bijna 250.000 ouderen die extramurale AWBZ-zorg gebruiken, krijgt ongeveer 1 op de 6 ouderen begeleiding. Veelal gaat het hier om dagbesteding.
- In de GGZ zien we juist veel individuele begeleiding.
- De groep mensen met een zintuiglijke handicap maakt slechts zeer beperkt gebruik van begeleiding. In Wijchen hebben op 1 juli 2011 5 personen een indicatie voor individuele dan wel groepsbegeleiding.

Ongeveer 50% van de mensen die begeleiding ontvangen, maakt ook gebruik van andere vormen van zorg. In de ouderenzorg en bij lichamelijke gehandicapten gaat het vaak om lichaamsgebonden zorg op het gebied van persoonlijke verzorging en verpleging. Bij deze groepen is het onderscheid zorg - begeleiding redelijk goed te maken. In de GGZ en de VG ligt dat anders: hier hebben alle vormen van zorg voornamelijk betrekking op psychosociaal functioneren en welbevinden⁸.

⁷ Uit CIZ Basisrapportage AWBZ, gemeente Wijchen, 1 juli 2011.

⁸ Uit "Van zorg naar participatie, de overgang van begeleiding naar Wmo, p.17, VNG, juni 2011

7.4 Hoe pakken wij dit aan?

Het jaar 2012 zullen wij gebruiken om ons op de transitie voor te bereiden, waarbij wij in eerste instantie kiezen voor een regionale aanpak. Per 1 januari 2013 geldt dat mensen die vanaf dat moment voor het eerst begeleiding nodig hebben een beroep kunnen doen op de Wmo als ze niet zelfredzaam zijn. In 2013 is sprake van een overgangssituatie. Vanaf 2014 zal iedereen die begeleiding nodig heeft een beroep moeten doen op de Wmo. Vanaf 2012 ontvangen wij via de algemene uitkering middelen als tegemoetkoming in de implementatiekosten. De omvang van de programmakosten zijn nog onbekend. Wel is duidelijk dat het rijk hierop een efficiencykorting van 5% zal toepassen.

7.5 Waar willen we naar toe?

Wij gaan samen met aanbieders en cliëntenorganisaties voor begeleiding innovatieve ondersteuningsconcepten ontwikkelen, waarbij het gedachtegoed van Welzijn nieuwe stijl en de Kanteling richtinggevend zal zijn. Dit betekent niet dat alles direct voor alle cliënten zal veranderen. Het gaat om maatwerk. Voor sommige cliënten zal dit betekenen dat de huidige wijze van ondersteuning wordt gecontinueerd, terwijl voor andere cliënten een nieuw innovatief ondersteuningsconcept meer passend is. Hierbij zullen wij de volgende uitgangspunten hanteren:

- a. Het bevorderen van (maatschappelijke) participatie van mensen met matige en ernstige beperkingen. Enerzijds door aandacht voor sociale redzaamheid, anderzijds door participatiemogelijkheden te faciliteren.
- b. Het verminderen van (de groei van de) vraag naar begeleiding, door de bestaande begeleidingsmogelijkheden op onderdelen aan te passen, in samenspraak met de gebruikers en de zorgaanbieders. Ook willen we de eigen kracht meer benutten.
- c. Door verbindingen te leggen met welzijn, sociale werkvoorziening, participatie en re-integratie. Vanuit bijstandsverlening, maatschappelijke opvang en jeugdzorg kunnen voorzieningen efficiënter worden ingezet.
- d. Inzetten op preventie ter voorkoming van aanspraak op zwaardere ondersteuningsvormen.
- e. Het verbeteren van de ondersteuning van mantelzorgers. Enerzijds door hen direct te ondersteunen en door hen indien nodig een adempauze te bieden. Anderzijds door bestaande sociale systemen rondom mensen met een beperking te ontlasten en te versterken door inzet van vrijwilligers en welzijnsorganisaties.
- f. Regelmatig vormt begeleiding – vooral in de GGZ – een onderdeel van een totaalpakket van zorg, dat gericht is op het stabiliseren en kunnen functioneren van mensen met beperkingen. Waar begeleiding deze functie vervult, moet worden gewaakt voor een onwenselijke knip tussen het medische en het ondersteuningsdomein.
- g. Het verhogen van de doelmatigheid van ondersteuning door deze van bureaucratie te verlossen, professionals meer ruimte te geven en te zorgen voor productieve prikkels.

7.6 Financieel

Met de decentralisatie van de begeleiding naar de gemeente is veel geld gemoeid. Landelijk wordt een bedrag genoemd door VWS van 2,6 miljard tot 3,3 miljard. Op basis van de cijfers van het inkoopvolume van het Zorgkantoor in onze regio kan de volgende voorzichtige schatting gemaakt worden:

Sector	Begeleiding individueel	Begeleiding groep	Vervoer
Verpleging & Verzorging (V&V)	€ 6.600.000	€ 10.500.000	€ 1.900.000
Gehandicaptenzorg (GZ)	€ 11.000.000	€ 15.400.000	€ 2.600.000
Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ)	€ 6.100.000	€ 1.700.000	0
TOTAAL⁹	€ 24.700.000	€ 27.600.000	€ 4.500.000
60%	€ 14.800.000	€ 16.600.000	€ 2.700.000

Een schatting is dat 60% van deze omvang in onze regio (inclusief Nijmegen) wordt omgezet. Voorzichtigheid bij bovenstaande cijfers is echter geboden: een definitief overzicht is nog niet beschikbaar. Pas in de meicirculaire 2012 zullen wij van het Rijk te horen krijgen welke middelen per gemeente beschikbaar zullen komen.

Welke verbanden liggen er met andere terreinen binnen de Wmo?

Er ligt een duidelijk verband met de Wet Werken naar Vermogen omdat er een belangrijke overlap zit tussen de toekomstige doelgroep van deze wet (Wajongers en mensen met een WSW-indicatie) en mensen die begeleiding ontvangen. De uitdaging is om deze "overlap" eruit te halen.

Bezien kan worden of de inzet van welzijnsvoorzieningen een alternatief kan zijn voor sommige vormen van begeleiding.

Door het verminderen of wegvallen van begeleiding (AWBZ/Wmo) komt er meer druk te liggen bij mantelzorgers. De belangen van mantelzorgers moeten betrokken worden bij het vinden van alternatieven.

Sommige vormen van begeleiding zullen individueel verstrekt moeten blijven worden. Hier ligt een verband met de huidige individuele voorzieningen.

Wat is de relatie met de kantelingsgedachte?

Bij het oplossen van problemen wordt beroep gedaan op zelfoplossend vermogen van mensen en van mensen in hun directe omgeving.

Waar staan we in 2015?

- *Transitie van AWBZ naar Wmo is soepel verlopen. Er is een duurzame en efficiënte overlegstructuur tussen organisaties die vanuit de AWBZ en/of de Wmo bekostigd worden, waardoor het ondersteuningsaanbod voor burgers goed op elkaar aansluit. Ontschotting is een logische vervolgstap.*
- *Helder is voor welke klanten de specialistische dienstverlening verminderd kan worden ten gunste van algemene voorzieningen en voor welk deel van klanten dat ook daadwerkelijk is gerealiseerd.*
- *Lokaal wat lokaal kan, regionaal wat regionaal moet.*

⁹ Bedragen decentralisatie functie Begeleiding (en vervoer) van zorgkantoorregio (dus inclusief deel Rivierland, Gennep en Mook & Middelaar)

8. Wmo in relatie tot jongeren

8.1 Centrum voor Jeugd en Gezin

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) richt zich – en dat zal in de nabije toekomst alleen nog maar toenemen – op enerzijds preventie en opvoedingsvragen en anderzijds op het zo vroegtijdig mogelijk inzetten van ondersteuning en zorg voor kind en gezin en de coördinatie daarvan. Het CJG biedt al drie jaar een programma met thema-avonden over opvoeden en alles wat daarbij komt kijken. De avonden worden verzorgd door de bij het CJG aangesloten organisaties zoals GGD, NIM, Iriszorg, MEE en eventueel anderen. Deze thema-avonden hebben als doel om informatie en voorlichting te verstrekken en het vergroten van de opvoedingsvaardigheden van ouders en gesprekken tussen ouders onderling. Een waardevol preventief aanbod dat ouders leert meer vanuit het kind te denken en door het uitwisselen van ervaringen elkaar ondersteunt. Het is een manier van het versterken van de eigen kracht van ouders/opvoeders.

Casusoverleggen

Binnen de CJG-structuur is ervoor gekozen om goed functionerende bestaande overlegstructuren in dit concept te bedden. Dat betekent dat de zorgadviesteams fungeren als de casusoverleggen binnen het CJG. De partners hebben met elkaar afgesproken dat zij werken volgens het principe van “één gezin, één plan”. Deze manier van werken zal in de komende tijd meer aandacht krijgen vanwege ontwikkelingen als de transitie jeugdzorg en het passend onderwijs. De samenwerking tussen partners met dikwijls verschillende bevoegdheden en verschillen in verantwoording en besluitvorming zal verder uitgewerkt moeten gaan worden. We zullen in eerste instantie de eigen kracht zoveel mogelijk versterken, al dan niet met behulp van sociale netwerken. Indien nodig zal daarna verdere ondersteuning of zorg worden ingezet. In de toekomst zullen we steeds meer inzetten op vroegtijdige en zo kort mogelijk durende ondersteuning in plaats van het inzetten op zwaardere vormen van zorg in een (te) laat stadium. Overigens is het erg belangrijk dat wij en de partners binnen het CJG de verwijzindex goed en nadrukkelijk gaan gebruiken. Bij zorg om een kind en gezin moet immers snel collegiale consultatie kunnen plaats vinden. Voor ondersteuning en versterking van de opvoeding en het opgroeien moeten we de zorgen wel delen. De verwijzindex is daar een mooi middel voor.

Vindplaatsgericht werken

Verder zullen we meer inzetten op het vindplaatsgericht werken. Dat wil zeggen dat daar waar kinderen en/of ouders zijn of komen contact gelegd kan worden. Dit zal zijn bij alle voorschoolse en schoolse situaties, van consultatiebureau tot naschoolse opvang.

Toekomst CJG

Op dit moment beschikt Wijchen over een goed opgezet en functionerend CJG. De transitie van de jeugdzorg, de kanteling in de WMO en het principe van Welzijn Nieuwe Stijl zijn uiteraard van invloed op deze organisatie. Met het CJG willen wij een “gespreid bed” organiseren zodat we de transitie jeugdzorg goed kunnen opvangen. Wij gaan uit van het principe “preventie voor curatie”. Hiervoor is een krachtig CJG nodig in combinatie met voldoende financiële middelen. Verder zien wij voor de toekomst dat volwassenenzorg en zorg voor jeugd veel meer ineen kunnen worden geschoven. Het CJG zou dan een knooppunt voor alle zorgvragen kunnen worden. Afstemming met Vraagwijzer en het Lokaal Zorgnetwerk is in deze ontwikkeling vereist.

8.2 Transitie jeugdzorg

De evaluatie van de Wet op de jeugdzorg vormt de aanleiding voor de transitie jeugdzorg, die vanuit de landelijke politiek is ingezet. De bevindingen van de evaluatie kunnen als volgt worden samengevat:

- We zien problemen te laat;
- We handelen niet snel genoeg, o.a. door de regeldruk;
- Er is sprake van opwaartse druk: te veel doorverwijzing naar zwaardere zorg;
- Jaarlijks is er een forse toename van gebruik en kosten.

De conclusie is dat de jeugdzorg anders en beter moet. Door het samenvoegen van verschillende financieringsstromen verwacht het rijk dat wij beter in staat zijn om een samenhangend aanbod van toegankelijke hulp en ondersteuning te organiseren en gespecialiseerde vormen van zorg efficiënter in te zetten. De verwachting is ook dat de decentralisatie van de jeugdzorg aan ons de mogelijkheid biedt om zorg en ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen op een andere manier vorm te geven. De inhoudelijke kanteling moet bij de transitie dan ook nadrukkelijk als doelstelling meegenomen te worden. Komt deze inhoudelijke verandering niet of niet voldoende tot stand, dan loopt de gemeente een extra financieel risico met deze transitie.

Recht op zorg

Onze jeugd is het gelukkigst van alle Europese jeugdigen, maar toch zitten er meer Nederlandse jeugdigen in zorginstellingen dan in de andere Europese landen. Het recht op jeugdzorg heeft er mede voor gezorgd dat de jeugdzorg is volgestroomd en dat de instroom nog steeds toeneemt. Wij kunnen en willen dit straks niet waarmaken. Het sluit ook niet aan op de uitgangspunten “zo licht mogelijk, zo dichtbij mogelijk en zo veel mogelijk op basis van zelfregie en eigen kracht”. Uit allerlei onderzoek blijkt dat het problematiseren van de jeugd in combinatie met de neiging tot ‘exporteren van jeugdigen met problemen’ de belangrijkste verklaringen zijn voor het feit dat de vraag naar jeugdzorg jaarlijks stijgt. In wetgeving zijn en worden rechten omgebouwd tot compensatieplicht. Centraal moet staan dat kinderen het ‘recht’ hebben op een goede opvoeding, en daaruit volgt een plicht voor ouders om goed op te voeden en als het niet anders kan zorg verlenen vanuit gemeentelijke voorzieningen.

Regionale schaal

Wij zijn straks zelf verantwoordelijk voor beleid en uitvoering van de jeugdzorg voor onze inwoners. In het onderhandelingsakkoord VNG - Rijk is opgenomen dat bij de transitie jeugdzorg op onderdelen bovenlokale samenwerking vereist is. Hierover worden nog nadere afspraken gemaakt door rijk, provincies en VNG, die zullen worden meegenomen in de nieuwe wet op de jeugdzorg. Vanuit gemeentelijk oogpunt is samenwerking op bovenlokale schaal wenselijk vanwege:

- effectiviteit (door inhoudelijke afstemming);
- efficiëntie (door afstemming in aansturing bovenlokale uitvoeringsorganisaties);
- risicospreiding (o.a. gezamenlijke inkoop van incidentele, zeer dure zorg).

Financieel

Het bestuursakkoord tussen Rijk, gemeenten en provincies geeft zicht op de invulling die het Rijk aan de plannen wil geven, maar een aantal zaken moet nog uitgewerkt worden. Zo is nog niet duidelijk of de kabinetsplannen in de volledige breedte zullen worden doorgezet of dat wellicht enkele groepen worden uitgesloten. De totale rijksinzet op jeugdzorg, jeugd-ggz en jeugd-lvg (= licht verstandelijk gehandicapten) bedraagt nu ongeveer € 3 miljard. Het Rijk wil met de decentralisatie van de jeugdzorg een bezuiniging van 10% inhoudende € 300 miljoen realiseren. De eerste € 80 miljoen staat ingeboekt voor 2015. Daarnaast voert het Rijk een eigen bijdrage in, die door gemeenten geïnd zal moeten worden en € 250 miljoen op moet leveren. In de provinciale jeugdzorg geldt op dit moment een eigen bijdrage bij uithuisplaatsing van de jeugdige. In het regeerakkoord is vastgelegd dat in 2015 vermoedelijk een jeugdzorgbrede eigen bijdrage komt. Partijen onderkennen dat nadere afspraken nodig zijn over de uitvoering van deze jeugdzorgbrede eigen bijdrage door gemeenten. Bij de nadere afspraken worden de maatschappelijke effecten meegenomen. In de jeugdzorgregio Nijmegen gaat het globaal om de volgende bedragen:

Sector	Bedrag
Provinciale Jeugdzorg	€ 27.000.000
Landelijke gesloten jeugdzorg	€ 3.000.000
Jeugd-ggz	€ 16.000.000
Jeugd-lvg	€ 15.000.000
totaal	€ 61.000.000

Van het bovenstaande totaalbedrag is ongeveer de helft toe te rekenen aan de stad Nijmegen (€ 30 tot € 32 miljoen). De andere helft is bestemd voor de regiogemeenten.

Het totaal aantal jeugdigen (en hun ouders) die zorg ontvangen van de jeugdzorg, jeugd-ggz en jeugd-lvg in onze regio bedraagt ongeveer 5.700. Dit is 1% van het totaal aantal jeugdigen in onze regio.

Experiment jeugdzorg dichtbij

Vooruitlopend op de transitie jeugdzorg wordt er in de provincie Gelderland een pilot gedraaid waarbij de inzet is om ambulante zorg aan te bieden voor een specifieke groep kinderen/jongeren zonder indicatiestelling door bureau jeugdzorg maar via collegiale consultatie. De opzet van deze pilot is om kinderen vlotter en vroegtijdiger ambulante zorg aan te bieden waardoor situaties sneller opgelost en aangepakt kunnen worden. Dit experiment zal met ingang van 2012 in de hele regio worden uitgerold.

8.3 Inhoudelijke uitgangspunten

Zelfregie / Zelfredzaamheid

We streven naar maximale zelfredzaamheid en zelfregie. Dat betekent dat we ouders aanspreken op het nemen van hun verantwoordelijkheid. We willen ondersteuning bieden die beschikbaar is in de directe omgeving van jeugdigen en gezinnen en gericht is op het versterken van de mogelijkheden om problemen eerst zelf aan te pakken. We gaan dus minder snel doorverwijzen naar professionele instellingen.

Hulp zo licht mogelijk en zo dichtbij mogelijk

We willen dat het aanbod (helemaal of voor een groot deel) wordt uitgevoerd in gezinnen, in (brede) scholen of in bredere lokale programma's. Professionals zijn daarbij tijdelijke en deskundige partners die kinderen, jongeren en hun opvoeders ondersteunen, zonder dat ze meteen de regie overnemen.

Richten op het herstel van het gewone leven / één gezin, één plan

In elke situatie richten we ons op het "herstel van het gewone leven". Het hebben van geen werk, schulden of een slechte woonsituatie heeft zeer veel effect op het opgroeien van kinderen. Als dit niet eerst hersteld wordt, heeft een (jeugd)zorgaanbod ook minder kans van slagen.

Eenduidige toegang (aansluiten op CJG en WMO) en netwerkvorming

Wanneer een vraag naar hulp wordt gesteld, dient er direct een afweging gemaakt te worden wat er gedaan moet worden. Dit kan georganiseerd worden via een team van professionals op lokaal niveau. Deze vorm van netwerkvorming gebeurt via het CJG en het lokaal zorgnetwerk.

Verbinden

De transitie biedt de mogelijkheid om hulp uit alle domeinen (alle vormen van jeugdzorg, veiligheid, welzijn, schuldhulpverlening en re-integratie) in samenhang in te zetten. Het wordt ook mogelijk om de samenhang en samenwerking tussen het jeugd- en het onderwijsveld en de arbeidsmarkt op lokaal en regionaal niveau te versterken.

Veiligheid

De veiligheid van kinderen zal altijd in acht worden genomen. Zodra de veiligheid van een kind (mogelijk) in gevaar is, wordt altijd ingegrepen.

8.4 Procedurele en organisatorische uitgangspunten

Lokaal versus regionaal

Gezien de omvang van de doelgroep, de complexiteit van de zorgvraag en de regionale inzet van partners is het belangrijk dat we als regio samen optrekken.

Gemeentelijke regie

We trekken samen op met de andere gemeenten in de regio. We kunnen de transitie van de jeugdzorg alleen tot een goed einde brengen als er wordt samengewerkt met de partners, d.w.z. de huidige financiers (provincie, zorgkantoor, verzekeraars), de instellingen voor jeugdzorg, maar vooral ook de instellingen uit het voorveld (GGD, NIM, etc.) en de schoolbesturen. Het Centrum voor Jeugd en Gezin gaat een centrale en coördinerende rol spelen in het organiseren en toegankelijk maken van de zorg. We organiseren vanuit het CJG ook de maatregelen voor de afremmende werking op de zorg.

Werken met generalisten

Afgelopen jaren is een slag gemaakt in integraliteit door coördinatie te organiseren in de vorm van onder meer casemanagers, CJG-coördinatoren, het lokaal zorgnetwerk, wijkteams voor multiprobleemhuishoudens met en door het Meldpunt Bijzondere Zorg. We maken een beweging van specialistische, doelgroepgerichte werkers naar generalisten die (samen met vrijwilligers) de genoemde netwerkvorming vormgeven, via het CJG, het lokale zorgnetwerk en eventueel de wijkteams.

Verminderen van het aantal sturende en regisserende actoren (lokale regie op de jeugdketen)

Het is aan te bevelen om de jeugdzorg beleidsmatig en in de uitvoering te integreren in het bredere gemeentelijk takenpakket (welzijn, onderwijs, WMO, AWBZ, schuldhulpverlening, re-integratie/arbeidstoeleiding, veiligheid) en hiervoor een duidelijke gemeentelijke sturing te ontwikkelen. Om deze informatieregie goed te kunnen voeren zullen we moeten bezien welke middelen hiervoor ingezet kunnen worden.

Welke verbanden liggen er met andere terreinen binnen de Wmo?

De transitie jeugdzorg hangt direct samen met een aantal andere veranderingen, zoals:

De realisatie van passend onderwijs.

De decentralisatie AWBZ begeleiding (zie ook hoofdstuk 7). Deze relatie is van belang voor AWBZ begeleiding die aan jongeren wordt aangeboden.

De invoering van de Wet Werken naar vermogen (zie ook hoofdstuk 9). Jongeren die een periode gebruik hebben gemaakt van residentiële zorg moeten daarna terug naar school of arbeid. En ook de jongeren die blijvend kwetsbaar zijn moeten een plek in het arbeidsproces krijgen.

Wat is de relatie met de kantelingsgedachte?

Centraal moet staan dat kinderen het 'recht' hebben op een goede opvoeding. Daaruit volgt een plicht voor ouders om goed op te voeden. En als het niet anders kan zorg verlenen vanuit gemeentelijke voorzieningen. Het betekent dat we ondersteuning indien nodig "zo licht mogelijk, zo dichtbij mogelijk en zo veel mogelijk op basis van zelfregie en eigen kracht" willen aanbieden. De professionals zullen aansluiten op de behoefte aan ondersteuning.

Waar staan we in 2015?

We hebben ingezet op vroegtijdige en zo kort mogelijke ondersteuning in plaats van het inzetten op zwaardere vormen van zorg in een (te) late stadium.

Wij zien een stevige complementaire samenwerking tussen de partners in het veld. Voor ons is niet zozeer onze eigen norm van belang maar aansluiting bij de normen binnen een gezin en bij de kinderen/jongeren. Wij zien een goed functionerend CJG dat de coördinatie en daarmee ook de inzet van zorg in het belang van het kind en het gezin goed georganiseerd heeft. Verder werken we aan het vindplaatsgericht werken. Waar kinderen en/of ouders zijn of komen kan contact gelegd kan worden. Volwassenenzorg en zorg voor jeugd is veel meer ineengeschoven. Het CJG is een knooppunt voor de coördinatie van alle zorgvragen.

9. Wmo en re-integratiebeleid

9.1 *Relatie met Wet werken naar vermogen*

De Wmo is een brede wet die op veel terreinen probeert de participatie van mensen te ondersteunen en te stimuleren. Ondersteuning van participatie in de vorm van betaald werk, dat wil zeggen 'economische zelfstandigheid', wordt door de gemeente op dit moment vorm gegeven binnen de kaders van de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet Investeren in Jongeren (WIJ) en de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Naast het verstrekken van een uitkering worden vanuit de kaders van deze wetgeving door de gemeente initiatieven ondernomen om mensen te ondersteunen bij hun participatie die uiteindelijk zoveel mogelijk tot regulier werk moeten leiden.

In deze wetgeving gaat in 2012 en 2013 veel veranderen. Per 1 januari 2012 wordt de WIJ (weer) ondergebracht in de Wwb. Eén jaar later wordt de Wet werken naar vermogen (WWNV) ingevoerd die voor een groot deel de budgetten van de Wwb en de Wsw zal samenvoegen. Ook jong gehandicapten ("Wajong-ers") die nog kunnen werken komen onder deze nieuwe wet te vallen. De WWNV stimuleert, veel meer dan de voorafgaande afzonderlijke wetten, dat iedereen zoveel als dat voor hem mogelijk is, ook betaald werk accepteert en dat mensen daar zelf verantwoordelijkheid voor dragen. Binnen de WWNV wordt het mogelijk om wat iemand nog zelf kan verdienen in een baan, dat ook te laten doen. Dit wordt ook betaald door de werkgever. De gemeente vult vervolgens dat inkomen aan tot aan maximaal het minimumloon.

De focus van de WWNV ligt bij regulier betaald werk, ook voor een grote groep mensen die voorheen, vanwege hun beperkingen, een beroep deden op de Wsw. De Wsw wordt echter niet helemaal opgeheven. Voor een kleine groep, circa een derde van het huidige aantal, blijft volledig gesubsidieerd werk in een beschermde omgeving mogelijk. Op dat vlak ligt ook een heel direct verband naar de Wmo. Vanaf 2013 krijgen wij immers in het kader van de Wmo de verantwoordelijkheid voor de dagbesteding (AWBZ begeleiding). Dagbesteding en beschermd werken lopen vloeiend in elkaar over, hoewel daarbij tot nog toe heel verschillende instellingen bij betrokken waren, met heel verschillende financieringsstromen.

In het kader van de WWNV willen de gemeenten in Gelderland Zuid¹⁰ vanaf 2013 samenwerken in één re-integratie organisatie: vanuit die ene organisatie zullen werkgevers worden benaderd, instrumenten worden ingekocht en werkzoekenden worden begeleid en gematcht met (geworven) vacatures. Mensen die onder de werkingssfeer van de WWNV vallen maar geen arbeidsvermogen meer hebben zullen lokaal worden begeleid. De betrokken gemeenteraden hebben hierover in december 2011 een principe besluit genomen. Halverwege 2012 wordt op basis van dit besluit een concreet voorstel voorgelegd.

Wij zullen, in overleg met de betrokken instellingen en regiogemeenten, proberen de werkzaamheden in het "beschutte werk" en dagbesteding en de daarbij behorende begeleiding en voorzieningen (ruimten, apparatuur) zo efficiënt en effectief mogelijk te organiseren. De mogelijkheden van de klant zijn daarbij het uitgangspunt; niet grenzen en schotten van de afzonderlijke instellingen en regelingen van voorheen. De uitdaging daarbij is om met zo min mogelijk "handjes" en overdrachtsmomenten zowel intern binnen onze eigen organisatie, als in de samenwerking met andere partijen en instellingen de klant te ondersteunen om zo optimaal mogelijk deel te nemen in de samenleving.

9.2 *Participatie*

Zowel in de Wmo als nu in de Wwb (en vanaf 2013 de WWNV) is participatie een centraal begrip. Vanuit het terrein "zorg" (Wmo) is het vooral zaak mensen heel praktisch te ondersteunen (compensatieplicht) om o.a. het huishouden te kunnen doen, zichzelf te kunnen verplaatsen en mensen te ontmoeten om zo te kunnen participeren. Vanuit de Wwb/WWNV is het ondersteunen van participa-

¹⁰ De gemeenten West Maas en Waal, Druten, Beuningen, Wijchen, Heumen, Mook en Middelaar, Groesbeek, Beek-Ubbergen, Millingen aan de Rijn en Nijmegen.

tie in principe altijd slechts een eerste stap om iemands verdien capaciteit verder te ontwikkelen en hem dichterbij een reguliere baan te brengen. Participatie staat in deze regelgeving in het kader van rechten (uitkering) en plichten (inspanningen om een baan te krijgen).

De Wmo en de Wwb kennen dus een overlap die optimaal benut moet worden, zeker in de toekomst. Daar waar initiatieven worden ontplooid om de beperkingen van burgers in hun participatie te compenseren zal steeds bezien worden of het mes niet aan twee kanten kan snijden. Waar mogelijk zullen daar steeds mensen bij worden betrokken die anders, noodgedwongen, niets om handen hebben. Dat kan bij het doen van boodschappen, kleine klusjes in en om het huis, maaltijdservice of beheer van ruimten en gebouwen. Zo kunnen mensen worden geholpen en bieden we tegelijkertijd aan groepen mensen buiten het arbeidsproces mogelijkheden zich verder te ontwikkelen en iets nuttigs te doen met hun bekwaamheden. Daarbij zal wel steeds goed bezien moeten worden in hoeverre de te leveren diensten aansluiten bij de competenties van mogelijk in te zetten groepen. Ook hier blijft het immers de bedoeling om de kracht van de samenleving, die zeker ook huist in mensen die (even) niet op de arbeidsmarkt terecht kunnen, aan te spreken. Dat wil zeggen dat dergelijke initiatieven zich zelfstandig moeten kunnen redden, en de gemeente slechts bij aanvang vraag en aanbod bij elkaar brengt.

Per 1 januari 2012 wordt in de Wwb het huishoudinkomen ingevoerd. Het inkomen van meerderjarige kinderen die bij hun ouders wonen, wordt dan medebepalend voor de hoogte van de bijstand aan dat huishouden. In zoverre een zorgbehoefte (formeel geïndiceerd en tenminste 10 uur) ten grondslag ligt aan deze samenwoning heeft dit geen consequenties; deze situaties zijn in de wet uitgezonderd. Daarnaast past Wijchen een (gedeeltelijke en tijdelijke) vrijstelling van de arbeidsplicht toe indien iemand met een Wwb-uitkering mantelzorg verleent. Zo maken we het mogelijk dat ook deze groep eenvoudig een bijdrage aan de samenleving kan leveren.

Niet voor niets is het beleid voor mensen buiten het arbeidsproces gericht op het (weer) vinden van een baan. Voldoende inkomen is immers een belangrijke voorwaarde om deel te kunnen nemen aan de samenleving. In ons armoedebeleid hebben wij regelingen getroffen zodat burgers rond het minimum ondersteund worden om mee te blijven doen. Zo willen wij ook stimuleren dat kinderen uit gezinnen met een minimaal inkomen op dezelfde wijze kunnen opgroeien als andere kinderen (Geld terug regeling, regeling voor indirecte studiekosten).

Welke verbanden liggen er met andere terreinen binnen de Wmo?

Zowel in de Wmo als in de Wet werk bijstand (vanaf 2013 de Wet Werken Naar Vermogen) staat de participatie van mensen centraal. Waar voor de ondersteuning van de doelgroep van de Wmo nuttige werkzaamheden ontstaan die misschien niet direct betaald moeten of kunnen worden, zullen wij kijken naar de mogelijkheden van onze werkzoekenden. Dit kunnen werkzaamheden in het kader van hulp in het huishouden zijn, maar ook kleine klusjes in en om huis, gezelschap en dergelijke. Dit kan ook plaatsvinden in het kader van mantelzorgondersteuning. Ook andersom is mogelijk: mensen met beperkingen, die verhinderen dat zij makkelijk weer kunnen toetreden tot de arbeidsmarkt, eerst meer ondersteunen in de sfeer van sociale contacten vanuit (algemene) voorzieningen in de Wmo.

Wat is de relatie met de kantelingsgedachte?

Ook ten aanzien van re-integratie op de arbeidsmarkt geldt dat werkzoekenden op de allereerste plaats zelf aan de slag moeten om een baan te vinden. Daarvoor zullen zij zelf actief hun eigen netwerk moeten aanspreken. Waar dat niet lukt, kunnen algemene voorzieningen op de raakvlakken van Wmo en Wet Werken Naar Vermogen mensen een stapje vooruit helpen en mogelijkheden voor participatie bieden. Zo kunnen middelen uit de Wet Werken Naar Vermogen worden ingezet om de eigen kracht in de samenleving beter te organiseren.

Waar staan we in 2015?

In 2015 werken we met de gemeenten in de regio intensief samen om zoveel mogelijk moeilijker bemiddelbaren aan een betaalde baan te helpen. Voor mensen voor wie dat echt gedurende een periode niet mogelijk is hebben we lokaal initiatieven ontwikkeld waarin zij ook in het kader van de Wmo nuttig bezig zijn. Deze initiatieven krijgen vorm met lokale partners (scholen, zorginstellingen, wijkteams).

10. Wmo en de gezondheidszorg

10.1 Wettelijk kader, relatie met andere wetgeving

Het gezondheidsbeleid en het beleid in het kader van de Wmo hebben vele raakvlakken. Voor het eerst hebben wij deze beleidsvelden geïntegreerd in één nota, omdat gezondheid en het vanuit de eigen kracht de weg vinden in de maatschappij, samen gaan. Het gezondheidsbeleid en de taak van de gemeente in het kader van het gezondheidsbeleid is verankerd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). De Wmo en de Zorgverzekeringswet (Zvw) geven de grenzen van de publieke gezondheidszorg aan. De Wmo is gericht op het participeren van alle burgers in de samenleving en de Zvw is gericht op genezing. Beide wetten hebben ook raakvlakken met preventie. De Wpg, en daarmee ook gemeenten en GGD'en, is vooral gericht op het bevorderen van de algemene gezondheid en het voorkomen van ziekten bij risicogroepen. De Wpg loopt hiermee vooruit op de Wmo en de Zvw, omdat deze wetten zich vooral richten op mensen die al beperkingen hebben of ziek zijn of symptomen hiervan hebben.

10.2 Gemeentelijke taken

In de Wpg is de verantwoordelijkheid van de gemeente op het gebied van jeugdgezondheidszorg en de infectieziektebestrijding geregeld. Dit zijn taken waarvoor wij al jaren verantwoordelijk zijn. Sinds 2008 hebben wij ook de verantwoordelijkheid voor de ouderengezondheidszorg toebedeeld gekregen (art. 5a). De relatief nieuwe taken die hieruit voortvloeien zijn:

- het monitoren van (ontwikkelingen in de) gezondheidstoestand van ouderen en van gezondheidbevorderende en –bedreigende factoren;
- het inschatten van de behoeften aan zorg;
- het vroegtijdig opsporen en preventie van verschillende aandoeningen die zich tegelijkertijd voordoen bij een persoon;
- het geven van voorlichting, advies instructie en begeleiding;
- het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

Binnen het preventieve gezondheidsbeleid is vroegtijdige signalering van gezondheidsproblemen essentieel. Het bevorderen van een gezonde leefstijl is belangrijk, omdat dit bijdraagt aan het welzijn van mensen. Hierdoor kunnen wij voorkomen dat mensen vroegtijdig een beroep doen op zorg- en welzijnsvoorzieningen. Naast de aandacht voor signalering en gezonde leefstijl zijn ook de aandacht voor dreiging van uitbraak van infectieziekten en voor milieuaspecten van belang.

10.3 Lokaal wat lokaal kan

De gemeentelijke taken worden primair uitgevoerd door de regionale uitvoeringsorganisatie GGD Regio Nijmegen. Bij een aantal thema's ligt regionale samenwerking met andere gemeenten voor de hand. De komende jaren willen wij de preventiestructuur in de regio versterken door nog meer samen te werken rond gezondheidsthema's. Wij blijven echter lokaal doen wat lokaal kan, en regionaal wat vraagt om aanpak op grotere schaal, zoals de openbare geestelijke gezondheidszorg, verslavingsbeleid en maatschappelijke opvang, en de collectieve preventie van geestelijke gezondheidszorg.

10.4 Relaties met zorgaanbieders

We gaan in gesprek met eerstelijnszorgaanbieders in Wijchen om op die manier zorg- en welzijnsvoorzieningen beter bereikbaar te maken voor burgers. Burgers moeten zo veel mogelijk op eigen kracht hun keuzes maken en hun weg vinden. Ook hierbij is voor ons de kantelingsgedachte leidend. Deze denkrichting sluit aan bij ontwikkelingen in de eerstelijnsgezondheidszorg, die zich wil richten op gedrag en gezondheid in plaats van op zorg en ziekte. Dit betekent een omslag voor burgers, zorgprofessionals en andere organisaties. Een combinatie met de Wmo is ook voor de eerstelijnsgezondheidszorg onmisbaar. Het gaat immers om participatie, welzijn en zorg.

Wij gaan ook het belang van structurele samenwerking en dialoog met andere zorgaanbieders en organisaties onder de aandacht brengen.

Van een aantal, dat uitgevoerd worden door het Meldpunt Bijzondere Zorg van de GGD Regio Nijmegen proberen wij de minder complexe zaken op te pakken binnen het Lokaal zorgnetwerk. Dat zorgnetwerk is in 2011 van start gegaan en werkt nauw samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin. In de toekomst willen wij het lokaal zorgnetwerk en het CJG-netwerk samenvoegen. Wij werken deze taken verder uit in nauw overleg met de GGD, waarbij de kantelingsgedachte in principe leidend is.

10.5 Gezondheidsthema's voor de komende vier jaren

Het Gezondheidsprofiel Wijchen, de Ouderenmonitor, de Jeugd- en Volwassenenmonitor en de dementiescan (2012) geven basisinformatie voor het gezondheidsbeleid voor de komende jaren. Thema's die uit deze onderzoeken naar voren komen zijn:

- a. overgewicht, voeding, bewegen
- b. alcohol, roken, middelengebruik
- c. seksualiteit
- d. mentale (psychosociale) gezondheid

Ook blijkt dat er in Wijchen relatief veel multi-probleemsituaties voorkomen. Op basis van eerdergenoemde onderzoeken gaan we regionaal drie hoofddoelen formuleren:

1. een gezondere school
2. een gezondere wijk en gemeente
3. een betere infrastructuur voor preventie

De GGD presenteert eind 2011 het Gezondheidsprofiel Wijchen, en noemt daarin mogelijke actiepunten. De activiteiten voor Wijchen concretiseren we in een uitvoeringsprogramma. Een aantal van de thema's kunnen gezamenlijk met andere gemeenten opgepakt worden. In algemene bewoordingen zal de aandacht uitgaan naar een aantal van de volgende thema's.

10.6 Meer Gezonde Scholen in Wijchen in 2015

Op dit moment zijn veel scholen op deelaspecten bezig om een gezonde school te zijn of te worden. Dat kan verschillende vormen aannemen op de onderscheiden leefstijlthema's. Voor ieder van die thema's is de samenwerking tussen school en ouders van groot belang. Scholen zullen in 2015 zonder zijn als ze elementen van de volgende zaken structureel weten te realiseren:

Bij het thema *overgewicht, voeding en bewegen*:

- Gezonde schoolkantine, frisdrankgebruik, waterconsumptie, fruitbeleid, traktatiebeleid
- Veilige fietsroutes naar school, een tot beweging uitnodigend speelplein
- Een aanpak waarin binnen-, tussen- en buitenschoolse activiteiten elkaar kunnen versterken (brede scholen)

Bij het thema *alcohol, roken en middelengebruik*:

- Rookvrije school
- Stevig alcoholbeleid
- Regels en structurele aandacht voor middelengebruik

Bij het thema *seksualiteit*

- Aandacht voor relatievorming in het basisonderwijs
- Aandacht voor seksueel overdraagbare aandoeningen (SOA/Sense) in het voortgezet onderwijs
- Aandacht voor het thema diversiteit in het basis- en voortgezet onderwijs

Bij het thema *mentale gezondheid*

- Weerbaarheid versterken, pesten tegengaan, aandacht voor positieve psychologie

10.7 Gezondere gemeenten en wijken in 2015

De afgelopen jaren is gezondheid een thema geworden waaraan men in de wijken steeds meer aandacht wil besteden. Het is goed om samen met burgers op verschillende leefstijlgebieden ge-

zondheid dichtbij in de buurt te versterken. Dit past ook in de gedachte van de woonservicegebieden. Wij faciliteren woonservicegebieden en ondersteunen waar nodig. Voorbeelden zijn de ontwikkeling rond de Elsthof (ZZG) en in Alverna (LuciVer). We zoeken hierbij aansluiting bij de gemeentelijke Woonvisie die in 2011 is opgesteld.

Specifieke aandacht gaan we geven aan de situatie rond dementerenden. De komende jaren neemt in Wijchen het aantal mensen met dementie toe, mede door de sterk stijgende vergrijzing. Uit de dementiescan Wijchen zal blijken waar we ons op moeten focussen om de komende jaren een geëgen dementiebeleid te voeren.

De aanbevelingen van de GGD op het terrein van gezondere gemeenten en wijken zijn algemeen van aard. Elementen die in dit kader uitgewerkt kunnen worden zijn:

- Programma's rond preconceptie om bij te dragen aan een gezonde zwangerschap en het terugdringen van babysterfte;
- Aandacht voor mogelijkheden om gezondere omgevingen te creëren zodat de gezonde keuze de makkelijke keuze wordt.
- Gecombineerde leefstijlinterventies vanuit de eerstelijnsgezondheidszorg verbinden aan activiteiten binnen wijk/gemeenten op het vlak van sport/bewegen en voeding;
- Aanpassing van regels rondom alcohol bij sportverenigingen, de horeca, detailhandel en bij evenementen;
- Een preventieve agenda voor mentale/psychosociale fitheid realiseren met alle partners in de keten;
- Uitstellen van kwetsbaarheid van ouderen via leefstijlbevordering op thema's meer bewegen, valpreventie, aanpak eenzaamheid, reductie van geneesmiddelen voor behandeling van geestelijke afwijkingen (psychofarmaca).

10.8 Versterken van de preventiestructuur in de regio

Versterking van preventie vraagt ook een versterking van de preventiestructuur en samenwerking tussen relevante partners in de regio. We denken hierbij aan:

- Het maken van afspraken met de zorgverzekeraar op het terrein van preventie;
- Het realiseren van structurele samenwerking tussen eerstelijnsgezondheidszorg en openbare gezondheidszorg;
- Een structuur creëren die meer samenhang/afstemming realiseert tussen de verschillende aanbieders/betrokkenen bij preventie;
- Een systeem van wijk/gebiedsanalyses over gezondheid operationeel hebben;
- Het in beeld brengen van de kosten van zorg en preventie en resultaat kunnen meten in zorgkosten.

Wij gaan in de komende jaren nauwlettend de gezondheidsaspecten bezien in het kader van de decentralisatie van de functie begeleiding (AWBZ/Wmo).

Welke verbanden liggen er met terreinen binnen de Wmo?

Gezondheid gaat samen met het vanuit de eigen kracht de weg vinden in de maatschappij. Gezondheidspreventie is hierbij essentieel. Het bevorderen van een gezonde leefstijl voorkomt het vroegtijdig aanspraak maken op vooral individuele zorg- en Wmo-voorzieningen. Dit geldt voor zowel ouderen- als jeugdgezondheidszorg.

Wat is de relatie met de kantelingsgedachte?

Het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding in het kader van ouderengezondheidszorg, vindt plaats vanuit de kantelingsgedachte. Burgers kunnen allereerst zelf hun weg vinden naar goed toegankelijke informatie. Daar waar dat ook met hulp van de directe omgeving niet lukt, is ondersteuning beschikbaar.

Waar staan we in 2015?

In 2015 is vroegtijdige signalering van gezondheidsproblemen ingebed in het beleid van organisaties die in Wijchen betrokken zijn op het gebied van zorg en welzijn.

In 2015 organiseren we lokaal wat lokaal kan en schalen pas op naar een ander, bijvoorbeeld regionaal, niveau als dat noodzakelijk is.

In 2015 is helder wat het effect van de inzet is op aspecten van de gezondheidstoestand van burgers in Wijchen.

11. Financiën

Vanaf de invoering van de Wmo in 2007 financieren wij deze met enerzijds bestaande financiële middelen, die via de algemene uitkering door het rijk al jaren worden verstrekt en die wij langzamerhand als “eigen middelen” zijn gaan bestempelen (welzijnsbeleid, voormalige WVG-gelden, OGGZ-beleid, gezondheidsbeleid, ouderenbeleid). Anderzijds is het rijk via de algemene uitkeringen vanaf 2007 financiële middelen gaan verstrekken die duidelijk het etiket Wmo hebben meegekregen. Hieronder vallen de middelen voor de Huishoudelijke Verzorging (HV), de AWBZ-pakketmaatregel, mantelzorgondersteuning en de transities Jeugdzorg en AWBZ. In het onderstaande overzicht hebben wij voor het jaar 2012 aangegeven hoe de financiële verhoudingen aan de inkomsten- en uitgavenkant op dat moment liggen. In de komende jaren zullen hierbinnen zeker verschuivingen gaan optreden, maar ook moeten gaan optreden.

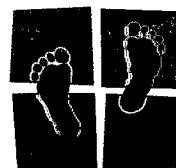
Begroting 2012	
Baten	Bedragen in €
Rijksmiddelen Wmo	3.300.000
Inzet eigen middelen algemene uitkering	6.200.000
Totale baten	9.500.000
Lasten	Bedragen in €
Algemene voorzieningen: - Brede scholen: € 125.000 - Maatschappelijk werk: € 540.000 - Centrum voor Jeugd en Gezin € 280.000 - Ouderenbeleid algemeen (MEER Welzijn): € 350.000 - Buurtopbouwwerk (MEER Welzijn): € 40.000 - Sociaal cultureel werk (MEER Welzijn): € 380.000 - Gebouwafhankelijke kosten (wij- en dorpsaccommodaties): € 500.000 - Jongerenwerk/Jongerencentrum 't Hiernaast (MEER Welzijn): € 200.000 - Combinatiefuncties onderwijs, cultuur en sport: € 130.000 - Overige kosten algemene voorzieningen: € 370.000	2.915.000
Individuele voorzieningen: - Programmakosten HV natura: € 2.200.000 - Programmakosten HV PGB: € 612.000 - Programmakosten WMO vervoersvoorzieningen: € 610.000 - Programmakosten WMO rolstoelvoorzieningen: € 730.000 - Programmakosten WMO woningaanpassingen: € 660.000 - Overige kosten individuele voorzieningen: € 88.000	4.900.000
Gezondheidsbeleid: - Gezondheidszorg GGD/JGZ: € 1.175.000 - Schoollogopedie: € 139.000 - Overige kosten gezondheidsbeleid: € 51.000	1.365.000
Wmo algemeen (inclusief transitiekosten AWBZ) ¹¹	320.000
Totale lasten	9.500.000

Vanwege de kanteling binnen de Wmo zullen de uitgaven voor de algemene en individuele voorzieningen een andere verhouding krijgen. Echter, een sterke daling van de individuele voorzieningen ligt binnen onze gemeente niet direct voor de hand, omdat een stijging van het aantal hulpvragen vanwege een toenemende mate van vergrijzing juist het tegendeel veroorzaakt.

¹¹ Het gaat hier om de implementatiekosten transitie AWBZ in 2012 (€ 116.445), niet om de uitvoeringskosten. Deze kostenpost is gelijk aan de te ontvangen rijksbijdrage voor dit doel. Het bedrag dat wij aan implementatiekosten transitie AWBZ in 2013 ontvangen bedraagt: € 78.618. De omvang van de implementatiekosten transitie Jeugdzorg zijn niet opgenomen in het overzicht, omdat bij de opstelling van deze notitie de rijksbijdrage transitie Jeugdzorg nog niet bekend was.

Ook zullen de transities Jeugdzorg en AWBZ in de komende jaren hun effecten hebben op de Wmo-begroting. Voor de AWBZ-begeleiding zal het Rijk van Nijmegen naar verwachting een bedrag van ongeveer € 35.000.000 gaan ontvangen. De helft zal bestemd zijn voor de gemeenten Nijmegen. Wij verwachten dat Wijchen ongeveer € 4.500.000 zal ontvangen. Voor de transitie Jeugdzorg rekenen wij naar schatting op € 61.000.000 voor de regio Rijk van Nijmegen, waarvan de helft bestemd is voor de gemeente Nijmegen. Wij verwachten dat Wijchen ongeveer een kwart van het resterende deel (= € 7.500.000) toebedeeld zal krijgen. De meicirculaire 2012 van het ministerie van Binnenlandse Zaken zal hierover meer uitsluitel moeten geven.

In de begroting 2012 hebben wij rekening gehouden met een gemeentelijke bezuinigingstaakstelling van € 200.000 ten opzichte van 2011. Vanaf 2013 moet nog eens extra € 200.000 bezuinigd gaan worden. Hiervoor zijn inmiddels al plannen gemaakt, die zijn opgenomen in het boekwerk Perspectief in Balans (bijlage 8) behorende bij de gemeentebegroting 2012.

GEMEENTE WIJCHEN
Registratienummer W-2012/1057

Registratiedatum: 13-02-2012

Stuksoort: INA (awb-stuk)

Medewerker: Aveskamp A. = WZO-1

adres Laantje 11
6602 AA Wijchen

telefoon (024) 648 83 88

fax (024) 648 83 89

e-mail info@deeerstestap.nl

internet www.deeerstestap.nl

Gemeente Wijchen
T.a.v. de heer A. Aveskamp
Postbus 9000
6600HA Wijchen

Wijchen : 10 februari 2012
Betreft : reactie op concept beleidsplan WMO

Geachte heer Aveskamp,

Graag willen wij reageren op het concept beleidsplan WMO.

In het vorige beleidsplan WMO had het peuterspeelzaalwerk een prominente plaats waar het gaat om op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen in het opgroeien en van ouders met problemen in de opvoeding.

In het nu voorliggende concept beleidsplan 2012-2015 en in de financiële vertaling ervan heeft het peuterspeelzaalwerk geen plaats.

Dit verontrust ons zeer.

Juist het peuterspeelzaalwerk met zijn duidelijke kenmerken kan binnen de gemeente een essentiële rol vervullen in het voorkomen van een beroep op dure en specialistische jeugdzorg. 'Investeren in de kinderopvang en peuterspeelzaalwerk is een probaat middel om het explosief stijgend aantal aanmeldingen bij jeugdzorg af te remmen.'¹

Graag noem ik de kenmerken van het peuterspeelzaalwerk:

- ondersteunend aan peuters door het spelend leren, een goede voorbereiding op de basisschool;
- signalering van problemen bij kinderen en daardoor een vindplaats;
- laagdrempelige ontmoetingsplaats in de wijk voor jonge ouders en daardoor ondersteunend aan een goede opvoeding, een gezonde wijk en sociale samenhang;

Juist nu het peuterspeelzaalwerk verankerd is in de Wet Kinderopvang en Kwaliteitseisen Peuterspeelzaalwerk en de gemeente daartoe ook extra middelen heeft ontvangen van het Rijk mag het peuterspeelzaalwerk als een lichte wijkgebonden voorziening niet ontbreken in het nieuwe beleidsplan Wmo. Het kan zeer dienstig zijn in de transitie van de jeugdzorg naar de verantwoordelijkheid van ouders en het recht van kinderen op een goede opvoeding.

¹ Pleidooi van Prof. Mischa de Winter

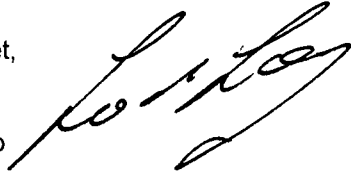
De eerste stap pleit er daarom voor om het peuterspeelzaalwerk in het nieuwe beleidsplan van de WMO een plaats te geven en komt met de aanbeveling:

Houdt als gemeente de regie op het terrein van jonge kinderen en investeer daarin.

Zoals bekend zijn wij zeer bereid om het beleid voor het peuterspeelzaalwerk voor de komende jaren mede vorm te geven.

Met vriendelijke groet,

L.A.M.W. van de Loo
Directeur/bestuurder

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'L.A.M.W. van de Loo', written over the printed name.

REACTIE INSpraak WMO BELEIDSPLAN 2012-2015

Reactie ontvangen van:

Kinderopvang De Eerste Stap

d.d. 13 februari 2012

Samenvatting reactie:

De Eerste Stap mist in tegenstelling tot het vorige vierjarenbeleidsplan de aandacht voor de functie van het peuterspeelzaalwerk in het Wmo-beleidsplan 2012-2015. De Eerste Stap ziet de kinderopvang en peuterspeelzaalwerk als een probaat middel om het explosief stijgend aantal aanmeldingen bij jeugdzorg af te remmen. De Eerste Stap komt met de aanbeveling "houdt als gemeente de regie op het terrein van jonge kinderen en investeert daarin".

Reactie gemeente op inspraak:

Het Wmo-beleidsplan 2012-2015 is in de eerste plaats thematisch ingericht. Het is een beleidsplan op hoofdlijnen en geen uitvoeringsplan. Een beschrijving van concrete rollen van lokale en regionale organisaties met bijbehorend meerjarenactiviteitenprogramma ontbreekt. Voor deze opzet is gekozen ten gunste van de houdbaarheid van het beleidsplan gedurende vier jaren. Bovendien hebben wij er voor gekozen om peuterspeelzaalwerk/kinderopvang evenals onder meer de disciplines onderwijs, bibliotheekwerk, muziekonderwijs, sport en amateurkunst inhoudelijk en financieel niet prominent te plaatsen onder de Wmo. Wel zijn thema's als brede scholen en combinatiefuncties, die in feite tegen de Wmo "aanschuren" (prestatievelden 1 en 2) onder de Wmo gebracht.

Dat betekent natuurlijk niet dat wij voor De Eerste Stap geen functie zien binnen het gedachtegoed van de Wmo. De rol van De Eerste Stap in relatie tot stimulering van de ontwikkeling van een kind en het signaleren van knelpunten in deze ontwikkeling onderschrijven wij. Bij de vormgeving van de transitie jeugdzorg stellen wij preventie boven curatie. Vroegtijdige signalering en onderkenning van problematieken bij jongeren blijven het uitgangspunt.

GEMEENTE WIJCHEN
INGEKOMEN

- 9 FEB 2012

GEMEENTE WIJCHEN
Registratienummer W-2012/984

Registratiedatum: 09-02-2012

Stuksoort: IN (inkomende post)

Medewerker: Aveskamp A. = WZO-1

Gemeente Wijchen
Het college van burgemeester en wethouders
Afdeling Welzijn, Zorg en Onderwijs
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Datum 30 januari 2012

Onderwerp Reactie op WMO beleidsplan 2012-2015

Behandeld
door

WM/LM

Ons kenmerk

2.1/111425/CvB

Uw kenmerk

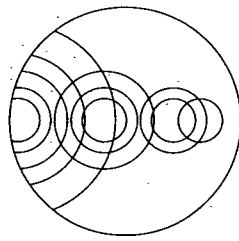
Geachte heer, mevrouw,

We hebben uw Regionaal Wmo-beleidsplan 2012-2015 met interesse gelezen en willen graag gebruik maken van de gelegenheid om hierop te reageren. Als we kijken naar trefwoorden in uw nota zien we aspecten als participatie en eigen kracht met regelmaat terugkomen. Trefwoorden die ook terugkomen in de visie van Driestroom. We ondersteunen cliënten daar waar ze dat zelf niet kunnen. We bevorderen al meer dan tien jaar succesvol de zelfstandigheid van cliënten.

Enkele voorbeelden waarmee we sociale samenhang creëren binnen gemeente Wijchen:

- Woonvorm Diepvoorde: hier wonen 19 mensen, in de leeftijd van 28 tot en met 77 jaar oud, zij ontvangen hier 24-uurszorg. Tevens zijn er inloopmogelijkheden voor mensen die ambulante begeleid worden.
- BZW Wijchen: ambulante ondersteuning van mensen die zelfstandig wonen.
- Dagactiviteiten 't Mozaïek: cliënten verrichten allerlei werkzaamheden voor het cultureel centrum. Tevens zijn kunstatelier Matisse, Kaarsenmakerij Bombori en Driestroomband Jukebox hier gevestigd.
- Driestroomhuis De Parel in Balgoij. In het Driestroomhuis begeleiden we kinderen vanuit jeugdzorg en de AWBZ. Hoe bijzonder doen we dat? We bieden deze kinderen met ondersteuning van gezinshuisouders vertrouwde zorg in een beschermde omgeving. We doen dat op dusdanige wijze dat deze jongeren later met een minimum aan zorg, zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren. Bij voorkeur stromen deze jongeren door in uw regio waar zij kunnen wonen en Wmo-ondersteuning nodig hebben. Per 1 januari 2014 hebben we zes Driestroomhuizen in uw regio.

Wij zijn van mening dat we af moeten stappen van indicering voor lagere indicaties. We moeten gebruik maken van de kracht van de wijk, waar professionals aanvullend (samen)werken met vrijwilligers en mantelzorgers. Onze dienstverlening is gericht op de mogelijkheden van de cliënt en zijn of haar sociale netwerk.

Wat betekent dit alles voor de (nabije) toekomst?

- Driestroom wil graag participeren in wijkteams in de gemeente Wijchen.
In Nijmegen participeert Driestroom in het project "Een zorgzame buurt". Kernvraag is: "hoe kunnen we met de bewoners van Dukenburg en hun organisaties een buurt ontwikkelen waar iedereen onbezorgd ouder kan worden?" De eigen regie van de bewoners staat voorop. Het gaat dus feitelijk om een zelfzorgzame buurt. Wijkverpleegkundige wijkteams gaan aan de slag in samenwerking met andere partijen. Een concrete koppeling van wonen, zorg en welzijn vindt plaats.
- Driestroom wil onder uw regie diensten kunnen aanbieden die nu niet voorhanden zijn. DROOM! in Elst is een voorbeeld van een Driestroom-activiteitencentrum voor maatschappelijke participatie. Er werken mensen vanuit tal van achtergronden: AWBZ-bekostiging, WSW (Wet Sociale Werkvoorziening), WAJONG en Wmo-financiering. DROOM! is een Wmo locatie avant la lettre.
- Driestroom kan en wil uw partner op het gebied voor socialisering zijn. Gemeente Arnhem en de politie heeft ons bijvoorbeeld gevraagd bokstrainingen te verzorgen voor jongeren met een gedragsproblematiek. Samen met de Turks-Nederlandse boks-international Orhan Delibas verzorgen we trainingen voor een kwetsbare groep jongeren in de wijk Presikhaaf in Arnhem in een strijd voor een betere wijk. Het doel is om deze extreem moeilijke jongeren los te maken van de sfeer van werkloosheid en criminaliteit van de Arnhemse probleemwijk.

Concrete acties

Driestroommedewerkers hebben reeds kennis gemaakt met mevrouw Poels en mevrouw Lambrichs. Wij willen hen, samen met de wethouder Wmo, van harte uitnodigen voor een bezoek aan Driestroomhuis De Parel.

Met vriendelijke groet,

Wim Mulenburg
bestuurder

REACTIE INSpraak WMO BELEIDSPLAN 2012-2015

Reactie ontvangen van: Driestroom

d.d. 30 januari 2012

Samenvatting reactie:

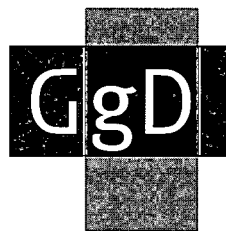
De Driestroom geeft aan zich te kunnen vinden in aspecten als participatie en eigen kracht. De Driestroom ondersteunt cliënten daar waar ze dat zelf niet kunnen, zowel in woonvormen als ambulante ondersteuning. Daarnaast geeft de Driestroom aan af te willen van indicering voor lagere indicaties, en wil zij een partner zijn in de samenwerking bij het creëren van sociale samenhang. De Driestroom nodigt de gemeente uit voor een bezoek aan het Driestroomhuis De Parel.

Reactie gemeente op inspraak:

Wij waarderen de inzet van Driestroom tot nu toe en hun samenwerkingsinitiatieven op diverse deelterreinen (woonvormen, ambulante ondersteuning). Wij gaan graag met Driestroom en andere partners in gesprek over verdere samenwerking.

onderwerp
datum
afdeling
ons kenmerk

WMO-beleidsplan 2012-2015
13 februari 2012
Directie
GGD/046/12/BK/ah

GGD Regio Nijmegen

Gemeente Wijchen
T.a.v. het College van B&W
Postbus 9000
6600 HA WIJCHEN

GEMEENTE WIJCHEN
Registratienummer W-2012/1078

Registratiedatum: 14-02-2012

Stuksoort: INA (awb-stuk)

Medewerker: Aveskamp A. = WZO-1

postadres
postbus 1120
6501 BC Nijmegen

bezoekadres
Groenewoudseweg 275
6524 TV Nijmegen

telefoon: (024) 329 72 97
fax: (024) 322 69 80
ggd@ggd-nijmegen.nl
www.ggd-nijmegen.nl

contactpersoon
Directie
B. Kuijf
telefoon (024) 329 7102
bkuijf@ggd-nijmegen.nl

Geacht college,

Graag maakt GGD Regio Nijmegen gebruik van de mogelijkheid om (schriftelijk) in te spreken op het WMO-beleidsplan 2012-2015 van gemeente Wijchen.

Wij complimenteren u met deze helder geschreven beleidsnota. Het is een goed en samenhangend geheel geworden. Positief is de verbinding tussen de verschillende WMO-deelterreinen (zorg en welzijn, jeugdzorg, AWBZ, kanteling WMO). Hulpvragen betreffen vaak dezelfde gezinnen en individuen die tot de doelgroep gerekend worden van de diverse deelterreinen. Het is goed dit integraal op te pakken en hulp beter op elkaar af te stemmen en te verbeteren.

U legt veel nadruk op de kanteling en Welzijn Nieuwe stijl; in zijn algemeenheid onderschrijven wij dit. Wij zijn het eens met uw nadruk op preventie op het brede welzijns- en zorgterrein. Een goede gezondheid van de burger is een belangrijke voorwaarde voor zelfredzaamheid en participatie. Het werken aan preventie, door het bevorderen van een gezonde leefstijl en een goede gezondheid, is helpend om de doelstellingen van het WMO-beleid te realiseren. Het is daarom ook een logische keuze om de lokale nota gezondheidsbeleid als een integraal onderdeel op te nemen in dit WMO-beleidsplan.

In het beleidsplan staat beschreven welke opdrachten worden neergelegd bij de instellingen en vanuit welke veranderende grondhouding gewerkt moet gaan worden. Dit is een belangrijk aandachtspunt, dat de nodige tijd en aandacht zal vragen. Hoe leer je de medewerkers, die vanuit hun persoonlijke drijfveren anderen willen helpen, om dit niet meer direct maar meer indirect te doen? In plaats van zelf met oplossingen te komen wordt een faciliterende houding van hulpverleners gevraagd. Eerste ervaringen met sociale netwerkstrategieën leert dat dit verre van eenvoudig is. Desalniettemin willen wij graag samen met u de uitdaging aangaan om deze nieuwe koers in te zetten en nader uit te werken.

Wij onderschrijven eveneens om lokaal te doen wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet. Voor met name de taakvelden jeugdgezondheidszorg, OGGZ en gezondheidsbevordering geldt dit in hoge mate. Het gaat om het slim en verstandig organiseren van enerzijds nabijheid en anderzijds voldoende expertise.

Op veel terreinen is de nota nog niet uitgewerkt. U geeft aan dat u graag in nauw overleg met de instellingen de plannen nader concretiseert. Vanuit de GGD zijn wij daarvoor zeer gemotiveerd. Wij hopen dat u volop van onze kennis en inzet gebruik wilt maken.

Verder nog enkele kleinere opmerkingen naar aanleiding van de tekst.

Op pagina 4 wordt de GGD (ten onrechte) niet genoemd in de voetnoot.

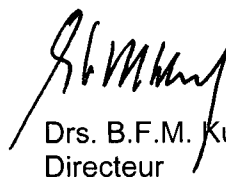
Op pagina 5 staan de uitgangspunten (kader) voor de compensatieplicht van de gemeente.

Het is bij de verdere uitwerking goed ons te realiseren dat sommige uitgangspunten tegenstrijdig over kunnen komen met de uitgangspunten van de zorg voor jeugd. Bijvoorbeeld punt 5: Iedere burger kan thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren versus kinderen die uit huis geplaatst worden.

Op pagina 33 kan de kostenpost van de GGD door de lezer ten onrechte volledig toegeschreven worden aan de JGZ. Ook AGZ, Gezondheidsbevordering en Epidemiologietaken vallen hieronder.

Ik wens u veel succes toe met deze nota en spreek de verwachting uit dat wij elkaar hier nog geregeld over zullen spreken.

Met vriendelijke groet,

Drs. B.F.M. Kuijf
Directeur

REACTIE INSpraak WMO BELEIDSPLAN 2012-2015

Reactie ontvangen van: GGD Regio Nijmegen

d.d. 14 februari 2012

Samenvatting reactie:

De GGD is het eens met het opnemen van de lokale nota gezondheidsbeleid in het Wmo-beleidsplan. De GGD geeft aan dat het tijd vraag om sociale netwerk strategieën in te zetten. De GGD onderschrijft het uitgangspunt "lokaal wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet", vooral op het terrein van de jeugdgezondheidszorg, de OGGZ en gezondheidsbevordering. De GGD biedt aan om met ons te overleggen op onderdelen die in dit beleidsplan nog niet zijn uitgewerkt. De GGD merkt op betrokken te zijn geweest bij de ontwikkeling van dit beleidsplan en wil graag opgenomen worden in de voetnoot. De GGD geeft aan dat een tegenstrijdigheid kan ontstaan tussen het kinderen thuis opvoeden en laten opgroeien en het in voorkomende situaties uit huis plaatsen van kinderen. De GGD attendeert ons er op dat de middelen die ingezet worden voor de GGD ook zijn voor het Algemene Gezondheidszorg, Gezondheidsbevordering en Epidemiologietaken.

Reactie gemeente op inspraak:

Nota Lokaal gezondheidsbeleid

Het is prettig dat de GGD onderschrijft dat het passend is dat de nota Lokaal gezondheidsbeleid is geïntegreerd in het Wmo-beleidsplan.

Sociale netwerkstrategieën

Wij onderschrijven dat het veranderen van een attitude, waarvan sprake is bij het inzetten van sociale netwerkstrategieën tijd kost. Voor ons is het de weg die we op moeten gaan en zullen dan ook daarover met de partners in het veld in gesprek blijven.

Samenwerken bij de uitwerking van beleidsonderdelen

De GGD geeft aan graag samen te willen werken bij de uitwerking. Wij nemen dat graag ter harte en komen daar graag op terug.

Inzet GGD bij voetnoot.

Natuurlijk zullen wij de GGD opnemen in de voetnoot op pagina 4.

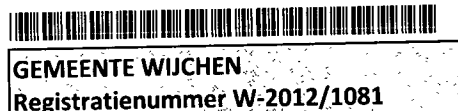
Mogelijke tegenstrijdigheid tussen het thuis opvoeden en het eventueel uit huis plaatsen

Wij realiseren ons dat deze tegenstrijdigheid er mogelijk in zit. Uitgangspunt is dat we vinden dat kinderen thuis moeten kunnen opgroeien en opgevoed worden. Mocht de veiligheid van een kind in het gedrang komen zullen we natuurlijk daar naar handelen.

Financiën

Het klopt dat deze middelen in het financiële overzicht ook voor de Algemene Gezondheidszorg, Gezondheidsbevordering en Epidemiologie zijn.

Het college van Burgemeester en Wethouders
Afdeling Welzijn, Zorg en Onderwijs
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

Registratiedatum: 14-02-2012

Stuksoort: INA (awb-stuk)

Medewerker: Aveskamp A. = WZO-1

betreft: reactie WMO beleidsplan
Wijchen, 13 februari 2012

behandeld door: CC / MS
e-mail: MoniqueStoots@luciver.nl

kenmerk: B2012 02 09
bijlagen: 1

Geacht College,

Hierbij bied ik de reactie van LuciVer op uw WMO- Beleidsplan 2012-2015 Gemeente Wijchen aan. Ik zou hierover graag nog verder met u in gesprek gaan.

Signaleringsfunctie:

Op dit moment is de signaleringsfunctie belegd binnen de HBH1. Dit heeft tot gevolg dat er laagdrempelig en kort op de bewoner signalering plaatsvindt van achteruitgang in zelfredzaamheid. Van hieruit kan direct gekeken worden of er aanvullende (extramurale of WMO) zorg nodig is. Door het verleggen van deze coördinerende en signalerende functie naar een (nog op te richten) functie van wijkverpleegkundige zijn deze korte lijnen doorbroken. Hierdoor neemt het risico van niet adequate zorg toe, maar zeker de preventieve en activerende werking neemt af. Dit leidt uiteindelijk tot meer uitval en meer kosten.

Kwaliteitsvermindering:

Door de signalerende functie en hogere vergoeding is LuciVer in staat om beter gekwalificeerd personeel in te zetten voor huishoudelijk hulp. In de bijlage is dit weergegeven in recente overzichten (januari 2012) vanuit het cliënttevredenheids-onderzoek. Hierin is duidelijk te zien dat LuciVer in staat is om op diverse gebieden hoger te scoren dan het landelijk gemiddelde. Het staat als een paal boven water dat wanneer er gesneden gaat worden in de tarieven dit kwaliteitsniveau niet meer behaald kan worden. Helaas gaat dit te koste van de cliënten.

Kwantiteitsvermindering:

Naast de kwaliteit is ook gekozen voor minder ureninzet. Of dit wel of niet leidt tot schrijnende situaties zal van geval tot geval met de Gemeente worden beoordeeld.

LEVEN DELEN

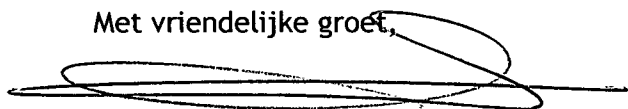
Samenwerking en de rol van de Gemeente:

LuciVer begrijpt dat wanneer er bezuinigd moet worden er kansen liggen in samenwerking. Over samenwerking in begeleiding, het aanbieden van dagbesteding voor dementerenden, arbeidsre-integratie wil Luciver graag in gesprek treden met de Gemeente en andere organisaties. Feitelijk betreft dit een weg die LuciVer al heeft ingeslagen.

Echter ook voor zaken als informatievoorziening aan ouderen, inrichten van loketten en dergelijke wil LuciVer mogelijkheden bieden om dit voor Alverna en Wijchen Zuid toegankelijker te maken.

Wel zou LuciVer een actieve coördinerende en ondersteunende rol vanuit de Gemeente hierbij erg op prijs stellen. Mogelijk kan er over de samenwerking met andere partners en de rol van de Gemeente hierin nog iets meer in het beleid worden opgenomen.

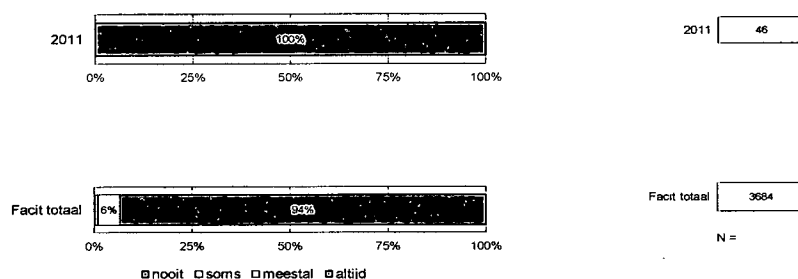
Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke, positioned above the printed name.

C.R.M.C. Cornuit,
Bestuurder

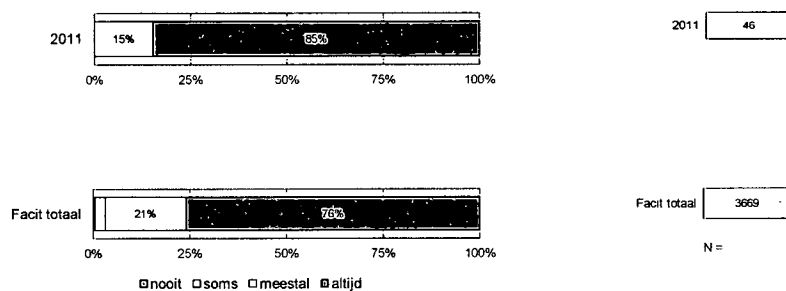
LuciVer: Resultaten CQ index meting september 2011, resultaatpresentatie januari 2012.

Is de hulp beleefd tegen u?

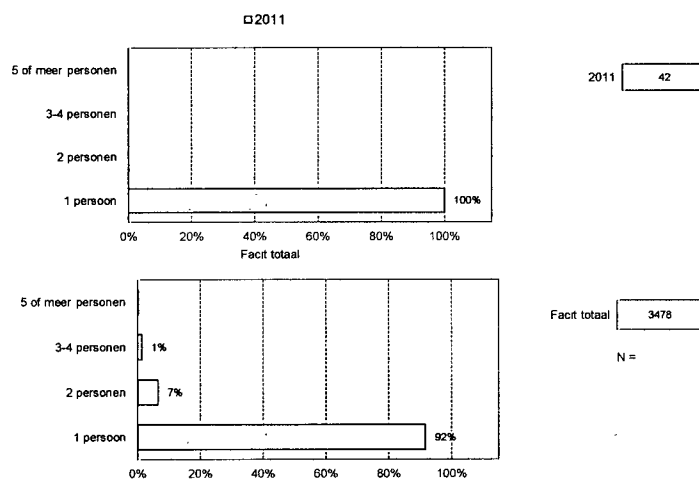
HbH 22.

Heeft de hulp voldoende tijd voor u?

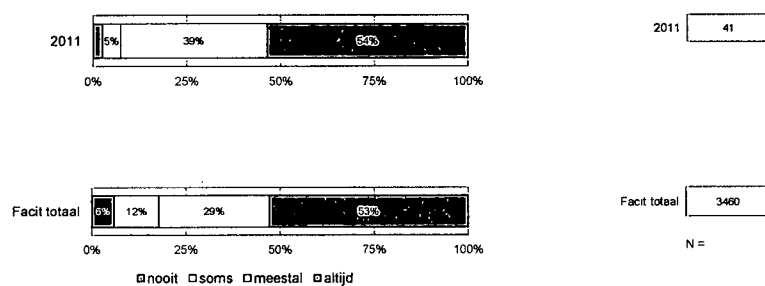
HbH 24.

Hoeveel verschillende hulpen komen er doorgaans in 1 maand bij u over de vloer?

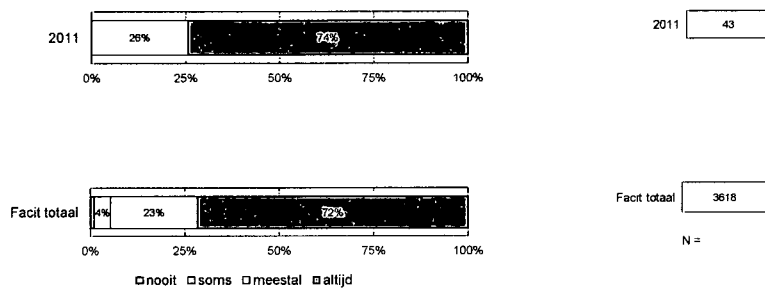
HbH 33.

Wordt er vervanging bij ziekte of afwezigheid geregeld?

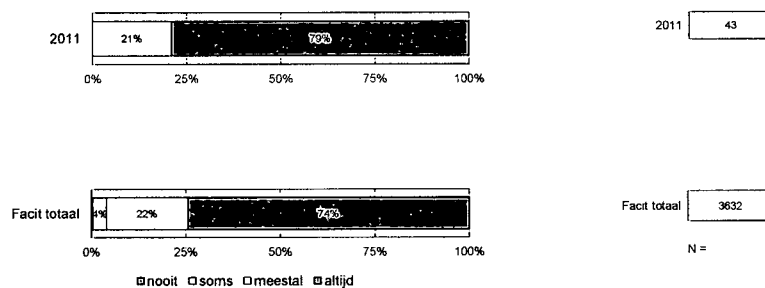
HbH 38.

Werkt de hulp vakkundig?

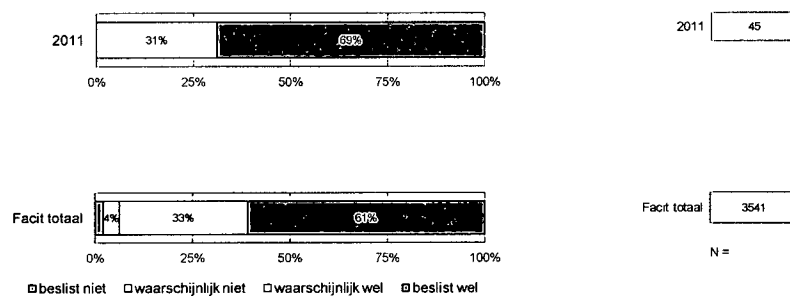
HbH 42.

Maakt de hulp goed schoon?

HbH 44.

Zou u LuciVer bij anderen aanbevelen?

HbH 57.

REACTIE INSpraak WMO BELEIDSPLAN 2012-2015

Reactie ontvangen van: LuciVer

d.d. 13 februari 2012

Samenvatting reactie:

LuciVer wil graag in gesprek gaan met de gemeente Wijchen over vier aspecten: signaleringsfunctie, kwaliteitsvermindering, kwantiteitsvermindering en samenwerking en de rol van de gemeente

Reactie gemeente op inspraak:

Signaleringsfunctie:

In regionaal verband is onderzocht op welke wijze de hulp bij het huishouden als voorziening toekomstbestendig gemaakt kan worden. Door een scheiding aan te brengen tussen het schoonmaken en het signaleren kan de hulp bij het huishouden mogelijk goedkoper worden uitgevoerd. De signalering kan dan op een andere wijze ingezet worden bijvoorbeeld via mantelzorgers, huisartsen, maatschappelijk werk of thuiszorg in een wijk. Zeker voor mensen die alleen behoefte hebben aan hulp bij het poetsen hoeft naar onze mening de signaleringsfunctie niet meer zo zwaar opgetuigd te worden.

Kwaliteitsvermindering en kwantiteitsvermindering:

Wij zijn blij om te zien dat de klanten van LuciVer tevreden zijn over de geleverde hulp. Het tarief voor hulp bij het huishouden is opgebouwd uit verschillende componenten: loon op basis van CAO, overhead en kosten als gevolg van administratieve lasten. In de komende aanbesteding streven wij naar administratieve lastenverlichting. Lagere tarieven betekent voor ons niet per definitie kwaliteitsverlies. Hetzelfde geldt voor de verminderde ureninzet op grond van het herziene Indicatieprotocol.

Samenwerking en de rol van de gemeente:

De samenwerking tussen LuciVer en gemeente op diverse deelterreinen zal gecontinueerd worden. Wij willen net als LuciVer samenwerken op nieuwe terreinen, zoals de begeleiding uit de AWBZ, dagbesteding voor dementerenden en arbeidsre-integratie. Wij willen samen met LuciVer, bewoners en andere partijen kijken naar mogelijkheden om de informatievoorziening aan ouderen te verbeteren waar nodig. Samenwerking is immers essentieel voor een goed niveau van welzijn- en zorgvoorzieningen. Wij zien hierbij, ook vanuit de kantelingsgedachte, vooral een stimulerende, ondersteunende rol voor de gemeente.

Het college van burgemeester en wethouders
Afdeling Welzijn, Zorg en Onderwijs
Postbus 9000
6600 HA Wijchen

MEER...
WELZIJNWIJCHEN

Oosterweg 179
6602 HL Wijchen
T (024) 641 84 59
E info@meerwelzijnwijchen.nl
www.meerwelzijnwijchen.nl

Wijchen, 9 februari 2012

Betreft: **Reactie WMO-beleidsplan 2012-2015**

Registratiedatum: 10-02-2012

Stuksoort: INA (awb-stuk)

Medewerker: Aveskamp A. = WZO-1

Geacht College,

Wij hebben uw WMO-beleidsplan 2012-2015 met volle aandacht gelezen en willen allereerst onze waardering uitspreken voor het feit dat de gemeente in deze hectische tijd van transities zo'n helder beleidsplan presenteert. Het beleidsplan is in zijn algemeenheid richtinggevend en maakt duidelijk waar de gemeente Wijchen binnen de WMO haar accenten wil leggen. Wel zien we dat het ene hoofdstuk op uitvoeringsniveau gedetailleerder is dan het ander en het zou naar onze mening de homogeniteit van de nota versterken als er één eindredactie was geweest. Zo missen wij in dit beleidsplan bij het hoofdstuk **Individuele voorzieningen** bijvoorbeeld een beleidsmatig plan van aanpak, terwijl het hoofdstuk **Mantelzorgondersteuning** juist meer neigt naar een uitvoeringsplan.

KANTELING

Deze nota toont aan dat de Kanteling niet alleen geldt voor de burger, maar dat ook de overheid zelf voor de uitdaging staat in haar organisatie anders met burgers om te gaan. Dit betekent uitdrukkelijk geen terugtrekkende overheid, maar een anders optredende overheid.

Wanneer we als uitgangspunt de zelfredzaamheid van de burger nemen, moeten wij die burger als partner zien (en niet als probleem): "Wij zijn geïnteresseerd in jullie mening." We dienen ons denken en onze organisatie in te richten op de eigen kracht van de burger. Voor de gemeente houdt dit wat ons betreft in dat de gemeente ondersteunend is, zij is begeleidend en voorwaarden scheppend, maar niet leidend. Openstaan voor burgerinitiatieven en de gemeentelijke organisatie zo inrichten dat deze gestimuleerd, ondersteund en gefaciliteerd worden. Als we de verantwoording bij de burger leggen, dan horen daar ook bevoegdheden voor die burger bij.

Het is aan ons allen, burgers, maatschappelijke organisaties, professionals en de gemeente, de uitdaging van de Kanteling aan te gaan en de kansen te benutten om de integraliteit, samenhang en samenwerking nog verder te zoeken. Dit zal van alle partijen nog de nodige aanpassing vergen.

WELZIJN VOÓR ZORG

Als welzijnsorganisatie zien wij het als een enorme vooruitgang dat de gemeente actief gaat investeren in de opbouw en onderhoud van een sociale infrastructuur, binnen de grenzen van het mogelijke. Daarmee bedoelen we dat we nooit mogen inboeten op ambitie om de leefomgeving voor

burgers te optimaliseren, maar dat men wel realistische doelen moet blijven stellen. Uiteraard onderschrijven wij de visie dat een sterk sociaal netwerk de basis van een vitale samenleving is.

Welzijn vóór zorg: preventie voor curatie. In de uitwerking missen we echter de concretisering hiervan, de visie wordt verder vooral curatief vertaald. In de beleidsnota wordt genoemd: aansluiten bij bestaande zorginfrastructuur (pag. 10). Wij zijn echter van mening zijn dat we juist moeten aansluiten bij bestaande *welzijnsinfrastructuur*. In de 'zorgbenadering' schuilt het gevaar dat we burgers gaan problematiseren en medicaliseren, terwijl we die vitale samenleving alleen samen met de actieve, zelfredzame burgers kunnen bereiken. Juist die burgers willen we prikkelen om zich in te zetten. Dat kan alleen als mensen zich betrokken bij elkaar voelen en weer de waarde van een zorgzame samenleving gaan zien. Informeel zorg- en hulpverleningsaanbod vindt plaats omdat iemand dat wil bieden, niet als onderdeel van overheidsbeleid. Bij de benadering en bejegening van vrijwilligers(organisaties) dient hiermee rekening te worden gehouden. Vrijwilligers geven blijk van maatschappelijke betrokkenheid, of voelen zich gewoon betrokken bij een medeburger. Het laatste wat zij willen is beschouwd worden als een goedkope invulling van bezuinigingsknelpunten.

Ook kan niet elke vorm van professionele dienstverlening worden overgenomen door vrijwilligers, in een aantal situaties heeft gespecialiseerde hulp een veel beter en sneller effect.

MANTELZORG EN VRIJWILLIGERSWERK

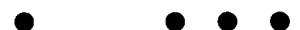
Mantelzorg en vrijwilligerswerk zijn in feite de kern van de WMO. Voor het ontwikkelen en in stand houden van een vitale samenleving zijn we afhankelijk van actieve en betrokken mantelzorgers en vrijwilligers. Wij willen nogmaals het belang onderstrepen van een goede ondersteuning, facilitering en waardering van vrijwilligers en mantelzorgers en stellen daarbij de vraag hoe de gemeente dit wil gaan vormgeven. Kort gezegd: het vinden en binden van mantelzorg en vrijwilligerswerk is een aandachtspunt.

STERK SOCIAAL NETWERK

Om een sterk sociaal netwerk te verkrijgen zullen andere sociale verbanden moeten ontstaan, een nieuwe solidariteit. Versterken van de zelfredzaamheid: mensen in hun eigen kracht zetten in plaats van mensen 'helpen', zoals voorheen. In dit nieuwe WMO beleidsplan gaat het om nieuwe doelen én de weg daar naartoe, het migratieproces. In haar communicatie naar burgers dient de gemeente helder te zijn over deze vernieuwde benadering. Verstandig is dat de gemeente haar partners inschakelt om deze beleidsrichting integraal uit te voeren en burgers in de positie te brengen verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen omgeving. Het gaat namelijk niet alleen om het aanspreken van de eigen kracht van de burger, maar ook om het vinden, stimuleren en ontwikkelen van die kracht.

MEER kan hier bij uitstek een rol in spelen:

- Zorgen voor sterke sociale netwerken
- Regie op uitvoeringsniveau (met de gemeentelijke regie op beleidsniveau)
- Zorgen dat processen, burgers, organisaties en professionals bij elkaar komen.

Bij de kracht van de samenleving gaat het om het activeren van mensen, het niet frustreren van initiatieven en de verbindende factoren tussen burgerinitiatieven, initiatieven van maatschappelijke organisaties en overheidsinitiatieven.

JONGEREN

Het uitgangspunt 'welzijn vóór zorg' komt in dit beleidsplan wat jongeren betreft niet uit de verf. Het beschreven jongerenbeleid is met name curatief en op sommige onderdelen directief. We missen de preventie en de preventieve rol die vrijwilligersprojecten hierin kunnen spelen, bijvoorbeeld een project als Homestart. Daarnaast vinden wij het jammer dat MEER Welzijn Wijchen niet wordt genoemd als partner van het CJG, terwijl wij daar volop in participeren.

GEZONDHEIDSZORG

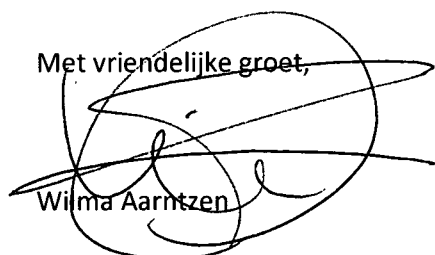
Uit wetenschappelijke onderzoeken blijkt telkens weer dat achter veel gezondheidsklachten in feite een welzijnsvraag schuilt. Ook hier willen wij weer het belang van preventief welzijnswerk benadrukken, dit kan voorkomen dat mensen die een beroep doen op eerstelijnszorg onnodig in de (veel duurdere) tweedelijnszorg terecht komen. Daarnaast betekent een beroep doen op ondersteuning door een vrijwilliger in de eigen omgeving vaak een (aanzienlijk) lagere drempel voor de hulpzoekende. Van dit voordeel zouden gemeente en de formele zorg/dienstverlening vaker moeten uitgaan en samen met welzijnsorganisaties gaan onderzoeken hoe zij die preventie verder kunnen vormgeven. Er zijn al activiteiten op dit gebied, zo is MEER al in gesprek met partners als de GGD, GGZ en ZZG. Deze samenwerkingsinitiatieven missen wij echter in dit hoofdstuk.

CONCLUSIE

Het centraal stellen van een sterk sociaal netwerk in het gemeentelijk beleid en het belang van welzijn vóór zorg onderschrijven wij als welzijnsorganisatie ten volle. De uitvoering hiervan wil MEER, als uitvoeringsregisseur, graag in dialoog en samenwerking met de gemeente, als faciliterend regisseur, de komende jaren vormgeven.

Mocht u naar aanleiding van onze reactie nog vragen hebben, dan zijn wij uiteraard graag bereid daar met u over te spreken.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Wilma Aarntzen', is written over a circular stamp. The signature is fluid and cursive.

Directeur MEER Welzijn Wijchen

REACTIE INSpraak WMO BELEIDSPLAN 2012-2015

Reactie ontvangen van: MEER Welzijn Wijchen

d.d. 10 februari 2012

Samenvatting reactie:

MEER onderschrijft het centraal stellen van een sterk sociaal netwerk in het gemeentelijk beleid en het belang van welzijn vóór de zorg. MEER wil graag in dialoog met de gemeente de uitvoering vormgeven. Vervolgens maken zij enkele opmerkingen bij de onderwerpen kanteling, welzijn vóór zorg, mantelzorg en vrijwilligerswerk, sterk sociaal netwerk, jongeren en gezondheidszorg.

Reactie gemeente op inspraak:

Kanteling

De gemaakte opmerkingen nemen wij voor kennisgeving aan.

Welzijn vóór zorg

Opmerking over term 'zorginfrastructuur'(p.10) is terecht. Bedoeld wordt hier de welzijnsinfrastructuur.

In het Wmo-beleidsplan is te lezen dat wij op een andere manier naar de burger gaan "kijken". Dat betekent dat wij zullen bespreken met de burger wat hij of zij zelf kan, waar het sociale netwerk ondersteuning kan bieden en of er dan nog onderdelen zijn waar andere ondersteuning of zorg nodig is. We gaan van zelfredzaam naar samen redzaam. Hierbij realiseren wij ons dat we in zullen (blijven) zetten op de versterking van de samenleving. Het informele zorg- en hulpverleningsaanbod en het welzijnsvrijwilligerswerk benaderen wij niet vanuit bezuinigingsoogpunt, maar juist vanuit de gedachte dat zij een waardevolle functie kunnen hebben bij de vormgeving van de kantelingsgedachte.

Mantelzorg en vrijwilligerswerk

Wij onderschrijven het belang van het vinden en binden van mantelzorg en vrijwilligerswerk, en willen dit proces graag in samenwerking met MEER welzijn en andere partijen continueren.

Sterk sociaal netwerk

Binnen onze regio wordt op dit moment gewerkt aan sociale netwerk strategieën. Dat is een verandering in de houding van de professional. Wat ons betreft is dit een manier om de versterking van de eigen kracht van burgers vorm en inhoud te geven. Het is vervolgens goed om te lezen dat MEER zich in het kader van het versterken van sociale netwerken een mogelijke taak toebedeeld.

Jongeren

MEER Welzijn maakt terecht de opmerking dat zij zich mist als partner binnen het CJG. Dat is zij wel degelijk. Wij zijn het niet eens met de opmerkingen van MEER dat het jongerenbeleid vooral curatief is benaderd. Wij zetten zeker in op preventie via het CJG, maar ook daar waar we het hebben over sociale netwerk strategieën, zelfregie en zelfredzaamheid. Het accent ligt voor de komende periode met nadruk op de transitie jeugdzorg. Overigens is in het beleidsplan geen enkele methode genoemd. Vandaar dat ook homestart niet vermeld staat in het plan.

Gezondheidszorg

De samenwerkingsinitiatieven die de gemeente en MEER al hebben genomen op het terrein van preventie en 1^e en 2^e lijngezondheidszorg, staan niet expliciet vermeld in het Wmo-beleidsplan. Deze initiatieven zijn opgestart in 2011 en worden gecontinueerd. Uiteraard onderschrijven wij als partner van deze initiatieven het belang van die samenwerking, in het kader van welzijn vóór zorg.

nim maatschappelijk werk

Gemeente Wijchen
College van Burgemeester en Wethouders
Afdeling Welzijn, Zorg en Onderwijs
Postbus 9000
6600 HA WIJCHEN

Panovenlaan 1
6525 DZ Nijmegen
T 024 32 32 751
E info@nim.nl
I www.nim.nl

Kenmerk: 12-076/AdV/ml
Betreft: reactie WMO beleidsplan 2012-2015
Datum: 13 februari 2012

GEMEENTE WIJCHEN
Registratienummer W-2012/1080

Registratiedatum: 14-02-2012

Stuksoort: INA (awb-stuk)

Medewerker: Aveskamp A. = WZO-1

Geachte heer/mevrouw,

Allereerst wil NIM u complimenteren met de heldere, daadkrachtige schrijfstijl van uw WMO plan. Ons inziens is dit een uitdrukking van het feit dat u op hoofdlijnen een helder beeld heeft van wat u te doen staat. Termen als "nieuw samenspel met de burgers en organisaties" en het feit dat u vanuit dit perspectief Werk en Inkomen (1.2) en het gezondheidsbeleid (1.7) vernieuwt waar relevant, geeft uitdrukking aan de soort ambities die ons inziens nodig zijn voor een *echte kanteling*. Uw voornemen om actief in te zetten op de (ontwikkeling) van een *gezamenlijke regionale visie* (1.4) laat zien dat u zich er goed van bewust bent dat alle partijen echt hun krachten en netwerken moeten bundelen om doelen te realiseren. De aandacht voor de (verbetering van de) professionaliteit van organisaties getuigt van realiteitszin. De opmerkingen hierna kunt u dan lezen als aanvulling en/of als aandachtspunt bij de verdere uitwerking van uw WMO beleid.

Uw integrale visie kunt u verder completeren door het veiligheidsbeleid meer expliciet te benutten. Dat is, functioneel gezien, de zeer schadelijke effecten van huiselijk geweld op het welzijn van naar schatting wel twintig procent van uw burgers. Met name de mogelijkheden die zich aandienen door uw aansluiting bij het Regionale Veiligheidshuis bieden kansen voor de Wijk Veiligheid Teams, die hier nog niet worden benoemd. Hiermee doelen wij op preventieve interventies die effectiever zijn dan alleen ingrijpen als de veiligheid van een kind in het geding is (hfs 8.3 - over veiligheid). Hulpverlening en veiligheid zijn nauw verbonden.

Uw voornemen om burgerparticipatie te institutionaliseren in leefbaarheidsgroepen (2.1) en deze ook een plek te geven in de beleidscyclus van de gemeente lijkt ons kansrijk. Met name doordat

uw gedachten daarbij uitgaan van "talenten in de wijk" en u dus heel praktisch insteekt. Gemeentelijke aandacht, juist voor dagelijkse ongemakken en behoeften, motiveert burgers tot participatie, leren ervaringen en onderzoeken ons. Uw toonzetting en insteek is hierbij alvast een goede start.

Bij hoofdstuk 3, het thema eenzaamheid, lijkt het ons raadzaam om, aanvullend op uw voorstellen, expliciet stil te staan bij zingevingvragen die mogelijk verband houden met het gevoel van eenzaamheid. Ook mensen met een enorm sociaal netwerk geven aan zich eenzaam te voelen. Echter, bij de hele groep eenzame mensen blijken *existentiële vragen vaker dan gedacht een rol te spelen*. Door aandacht voor zingeving kunnen we mogelijk de innerlijke kracht en het vertrouwen bij mensen versterken, zelfs los van hun sociale situatie. NIM en andere partijen (o.a. MAAT) hebben hiervan goede voorbeelden die wellicht in Wijchen kunnen bijdragen aan de oplossingen waarnaar we zoeken.

Uw voorstel om (hfd. 4) in uw Gemeentelijke Verordening ook de mogelijkheid op te nemen tot het verstrekken van PGB, ondersteunen wij van harte. Niet voor niets zijn Nederlands twee grootste steden ook tot dit besluit gekomen - dergelijk aanbod is (bij maatwerk) effectief.

Bij de uitwerking van uw voorstel om werkzoekende mensen een rol te geven bij hulpdiensten in en om het huis (pag. 13), adviseren wij u om hun inzet te optimaliseren door deze mensen actief te begeleiden met twee (extra) achterliggende doelen. Om zo hun inzet te kunnen combineren met een actieve *signaleringsrol* (ik kijk verder dan mijn klus) en ter activering, bijvoorbeeld richting de nieuw te starten laagdrempelige opleiding "*ervaringsdeskundigen in de zorg*" die in ons werkgebied momenteel wordt ontwikkeld in samenwerking met de HAN. Ook een koppeling met uw ambities rond Mantelzorg ligt hier natuurlijk voor de hand. Uw voornemen om werkzoekenden bovenal "zelfstandig te laten opereren" (9.2) klinkt logisch maar kan bij nader inzien wellicht "penny wise" blijken. Met wat meer structurele begeleiding zou er weleens meer win-win te behalen zijn dan wij nu voor mogelijk houden. De Rotterdamse investering in *signalering door burgers* met een maatschappelijke taak bleek bijvoorbeeld het "vliegwiel" te zijn van haar stedelijke aanpak bij preventie van huiselijk geweld.

Het voornemen van Vraagwijzer om leertrajecten uit te zetten om de vraagverheldering te verbeteren vinden wij getuigen van realisme omdat "weten wat je moet doen" iets heel anders is dan "het ook zo doen". Ook de ambitie om samen met het sociale netwerk van cliënten ondersteunend te zijn als professional, is een leerproces dat de nodige investering zal kosten, zo leert de ervaring inmiddels. NIM pleit ervoor om, aanvullend op genoemde activiteiten, meer aandacht te hebben voor *de betekenis van opgedane praktijkkennis*. Gezamenlijke huisbezoeken en intervisie zijn een goede basis, maar vaak onvoldoende om een vertaling te maken naar inhoudelijk georiënteerde beleidsontwikkeling. Analyse en onderzoek naar "werkzame bestanddelen" uit de praktijk, is een actief onderzoeksproces dat investering vraagt. Ook vragen we aandacht voor de koppeling van voorgenomen pilots met het professionaliseringstraject van de Sociale Netwerk Strategieën, dat binnen het CJG in Wijchen plaatsheeft.

Bovengenoemd aandachtspunt over professionalisering geldt ook voor de inhoudelijke leerlessen die we uit de pilot Jeugdzorg Dichtbij (8.2) kunnen trekken. Bij die regionale pilot van 2012 is, naast een beleidsmatige evaluatie, ook een grondige inhoudelijke analyse over de beste "werkzame bestanddelen" van belang om een inhoudelijke kanteling te realiseren. We willen tenslotte meer dan een reallocatie van cliënten naar 1e lijns voorzieningen bewerkstelligen. De effectiviteit van al deze trajecten valt of staat bij het *actief borgen van praktijkkennis*. De HAN, met name het lectoraat innovatie, heeft hiervoor methoden ontwikkeld waar u wellicht ook uw voordeel mee kan doen. Aanvullend op uw zinvolle voornemens vraagt NIM om expliciete aandacht voor borging van praktijkkennis.

Tot slot vragen wij aandacht voor de wijze waarop de (tussen) resultaten van de WMO kanteling worden gemonitord, bijgestuurd en beoordeeld. De wijze waarop instellingen *worden afgerekend door hun gemeentelijke opdrachtgever* zal van grote invloed zijn op hun innovatieve en creatieve proces van kanteling. Voornemens om financieringsinzet te beoordelen op outcome en niet op output, blijken in de praktijk nogal eens lastig concreet uitwerkbaar te zijn. NIM sorteert hierop voor door dit thema reeds te onderzoeken en samenwerking aan te gaan met kenniscentra die een bijdrage kunnen leveren aan de gezochte antwoorden. NIM verzoekt u dan om, parallel aan een veranderende praktijk, in dialoog te gaan over de wijze van verantwoording, de inspanningsverplichtingen en verwachtingen daarbij. Hiermee willen we niet alleen borgen dat investeringen goed ingezet worden maar voorkomen dat de wijze van afrekening (los van het financieringsvolume) organisaties verleid om de benodigde vernieuwingen tot cosmetische proporties te beperken. De aanpak die u voorstaat valt of staat, zoals u zelf aangeeft, met een werkelijke kanteling. *De definities van "succes" en "effectief" kantelen dus mee.*

Rest ons om te concluderen dat NIM op hoofdlijnen dezelfde uitdagingen onderschrijft als u in deze nota weergeeft. Deze basis versterkt ons bestaande vertrouwen dat wij gezamenlijk en in overleg de benodigde veranderingen kunnen realiseren die de bewoners van Wijchen in staat stellen hun kwaliteit van leven zo optimaal mogelijk vorm te geven. Hierin is NIM de komende jaren graag en van harte uw partner.

Met vriendelijke groet,
mede namens T. Banken, regiomanager

Arie H. de Vries

A stylized, handwritten signature in black ink, consisting of a series of vertical strokes and a horizontal line at the bottom.

directeur/bestuurder

REACTIE INSpraak WMO BELEIDSPLAN 2012-2015

Reactie ontvangen van: NIM

d.d. 13 februari 2012

Samenvatting reactie:

NIM complimenteert de gemeente met het heldere en daadkrachtige Wmo-beleidsplan. De opmerkingen die NIM vervolgens maakt kunnen wij – zo schrijft NIM – lezen als aanvulling en/of aandachtspunt bij de verdere uitwerking van ons Wmo-beleid. In de integrale visie mist de NIM het veiligheidsbeleid in relatie tot het huiselijk geweld. De NIM geeft aan ervaring te hebben in eenzaamheidsvraagstukken. De NIM wijst op de rol en de ervaringen die zijn opgedaan door haar ten aanzien van het geven van werkzoekende mensen in hulpdiensten, waarbij zij attendeert op een samenwerking met de HAN en de meer structurele begeleiding, die voor deze groep wellicht nodig is. De NIM geeft aan dat de inbedding van sociale netwerkstrategieën tijd kost om door mensen eigen gemaakt te worden. De NIM vraagt om een goede analyse en ook aandacht voor borging van de praktijkervaringen bij pilots. De NIM wil graag in dialoog daar waar het gaat om veranderende aanpak in relatie tot de verantwoording en afrekening.

Reactie gemeente op inspraak:

Veiligheidsbeleid

Wij onderschrijven de reactie over de samenhang tussen hulpverlening en veiligheid. De coördinator van het lokale zorgnetwerk heeft hier een actieve taak in. Er is inderdaad in dit plan niet expliciet gesproken over het veiligheidsbeleid. Wij zijn ons zeker bewust van zaken als de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. Wij werken dan ook graag mee aan de verbetering en inbedding van de preventie en aanpak van deze problematiek. De gemeente Wijchen is inmiddels ook aangesloten bij het veiligheidshuis in Nijmegen.

Burgerparticipatie via leefbaarheidsgroepen

De opmerkingen nemen wij voor kennisgeving aan.

Eenzaamheid en zingeving

Een breed sociaal netwerk biedt geen garantie tegen eenzaamheid. Ook zingevingsvragen kunnen een belangrijke rol spelen bij eenzaamheidsproblematiek. Wij gaan graag in gesprek met NIM en andere partners over het versterken van de innerlijke kracht en het vertrouwen bij mensen.

PGB

Het PGB bestaat al sinds 2007 als wettelijk verankerde verstrekkingvorm in de Wmo. De gemeente zal het komende jaar bezien of dit ruime PGB-beleid gehandhaafd kan blijven gelet op het door het rijk gevoerde beperkte PGB-beleid en de overgang van de AWBZ-begeleiding naar de gemeente. Bij de uitwerking van onze ideeën om werkzoekende mensen een rol te geven bij hulpdiensten in en om het huis zullen wij de voorstellen van NIM betrekken. Wij onderschrijven dat het belangrijk is om opgedane praktijkkennis te borgen. Wij willen samen met onze partners in het veld onderzoeken op welke wijze dat het beste gedaan kan worden. Het afgelopen jaar is al gepraat over een andere manier van financiering en verantwoording voor de toekomst. Een manier die recht doet aan de veranderende rol van de gemeente en die van partners in een veranderende werkelijkheid. In 2012 zal de dialoog hierover worden voortgezet. Wij maken daarbij graag gebruik van de door NIM opgedane kennis en ervaring via kenniscentra waarmee ze samenwerken.

Sociale netwerk strategieën

Wij zijn ons ervan bewust dat het veranderen van een attitude tijd vergt. Wij zijn er wel van overtuigd dat het inzetten van sociale netwerk strategieën de juiste weg is die we zijn ingeslagen.

Verantwoording en afrekening

Wij realiseren ons dat in de veranderende omstandigheden waarin we ons nu en de komende tijd bevinden, het goed is om met elkaar in gesprek te gaan over verantwoording en afrekening. Wij gaan ook graag het gesprek aan.

GEMEENTE WIJCHEN
INGEKOMEN

16 FEB 2012

Aan: College van B&W van de Gemeente Wijchen
Kopie: Mw Ody Greven, Mw L. Beekmans en
dhr H. v. Nijnatten, Gem Wijchen,
Griffie Gemeenteraad Wijchen, Cliënten
Cliëntenraad CIGW, Seniorenraad.
Van: Platform Burgerparticipatie Wijchen. (P
Betreft: **Reactie op Wmo beleidsplan 2012-201**
Datum: Wijchen, 15 februari 2012

GEMEENTE WIJCHEN
Registratienummer W-2012/1160

Registratiedatum: 16-02-2012
Stuksoort: IN (inkomende post)
Medewerker: Beekmans L. = SZBB-1

ipatie Wijchen

van:
al Gehandicaptenbeleid Wijchen
erk en Bijstand Wijchen

rs 2133, 6605TE Wijchen
rd.binnendijk@gmail.com

Reactie op het WMO beleidsplan 2012-2015 van de Gemeente Wijchen d.d. december 2011

Geacht College,

Het Platform Burgerparticipatie Wijchen heeft kennis genomen van het WMO beleidsplan 2012 – 2015. Graag wil het PBW een aantal opmerkingen onder uw aandacht brengen, opmerkingen in algemene zin en opmerkingen per hoofdstuk.

In het algemeen:

Het PBW waardeert de opzet van het beleidsplan. In het bijzonder de “gele vlakken” aan het einde van elk hoofdstuk, waarbij consequent in beeld komt

- de verbanden met andere terreinen binnen de Wmo
- de relatie met de kantelingsgedachte
- het geschetste beeld in 2015

Alle doelstellingen op een rij, 25 tot 30 stuks, vormen o.i. tegelijkertijd het zwakke punt.

- de grote hoeveelheid ervan
- de relaties van alle punten onderling
- de verwachtingen die geformuleerd worden, als vanzelfsprekendheden.
- Bij de aanpak de burgerparticipatie essentieel is.

Daarbij valt het op;

- dat er een groter beroep gedaan gaat worden op de zelfredzaamheid van de burger,
- dat er van de samenleving, een zelfoplossend vermogen verwacht wordt,
- dat oplossingen gezocht moeten worden in de eigen omgeving,
- dat die ondersteuning in de omgeving, gezocht moet worden,
- dat de regie door cliënt zelf hierbij een belangrijke rol speelt.

Tegelijkertijd lezen we, dat pas in 2015 duidelijk wordt, hoe sterk deze schakel, de burgerparticipatie, is in de keten van de kanteling !!!!

Wij staan kritisch tegenover het beroep dat wordt gedaan op vrijwilligers die nodig zijn om de vele doelstellingen uit het beleidsplan te realiseren. Men gaat er naar onze mening wel erg gemakkelijk

van uit dat deze vrijwilligers beschikbaar zijn of zullen komen. Om te bevorderen dat personen zich beschikbaar stellen is het noodzakelijk dat zij ondersteund worden, zo mogelijk de deskundigheid kunnen bevorderen, waardoor zij gestimuleerd worden zich als vrijwilliger in te zetten.

Per hoofdstuk:

Inleiding:

De punten 1.1 t/m 1.6 zijn voor de PBW niet verrassend te noemen, omdat vertegenwoordigers van de cliëntenraden en leden van de PBW aanwezig waren op 22 september 2011.

Punt 1.7 de opmerkingen over het lokaal gezondheidsbeleid te integreren in het WMO beleid, nemen wij voor kennisgeving aan.

Hst. 2 Burgerparticipatie en de WMO in de wijk:

Om gebiedsgericht te kunnen werken, dienen er sterke sociale netwerken te zijn. U wil hierbij investeren als faciliterend regisseur. Te verwachten valt dat die ontwikkelingen per wijk nogal sterk kunnen verschillen. Betekent dit dat de invoering van de WMO per wijk, zeer divers ingevoerd kan gaan worden?

Hst. 3 Eenzaamheid en sociale kwetsbaarheid

Het begrip 'eenzaamheid' wordt wel nader gedefinieerd, maar het begrip 'sociale kwetsbaarheid' wordt in 3.1 als een vanzelfsprekendheid beschouwd. Wat u eronder verstaat wordt niet geformuleerd.

Bij 3.3. het voorstel 'aanpak eenzaamheid', vragen wij ons af, of de wet op de privacy hierbij belemmerend of bevorderend kan werken.

Hst. 4 Individuele voorzieningen

Onder 4.2 wordt vermeld, dat de Gemeente straks niet meer de verplichting heeft, naast de voorziening in natura een persoonsgebonden budget aan te bieden. Graag wijzen we u erop, dat bewoners met een beperking, die momenteel een PGB vanuit de AWBZ ontvangen, daar zeer tevreden mee zijn, omdat ze daarmee de eigen regie over hun leven kunnen blijven voeren. Wij pleiten ervoor dat het PGB wordt ingezet daar waar het nodig is.

Wat zijn de gevolgen als individuele voorzieningen collectieve voorzieningen gaan worden?

Blijft het principe "Zorg op Maat" in stand?

Hst. 5 Mantelzorgondersteuning

Het begrip mantelzorger en vrijwilliger wordt goed uit de doeken gedaan.

Men beroept zich op de huidige stand van zaken en werkwijze in relatie met MEER Welzijn

De gewenste ontwikkelingen worden gepresenteerd.

Hst. 6 De positie van het loket

In dit hoofdstuk wordt uitgesproken, dat de Gemeente het beste voor heeft met Vraagwijzer, en dat Vraagwijzer goed bezig is.

Uit het geschetste beeld van 2015, waarbij vermeld staat,.... dat door ontwikkelde wijk en burgerinitiatieven WMO voorzieningen minder ingezet worden, proeven wij, dat de arrangementen, waarin oplossingen vastgelegd worden, weinig of geen geld mogen kosten.

Bovendien strookt deze gedachte niet met het geschetste toekomstbeeld van de Burgerparticipatie uit hst. 2. In hst. 2 is een formulering gekozen, waarbij nog maar moet blijken, of burgerinitiatieven tot succes leiden en een sterke schakel zijn in de keten!

Hst. 7 Overheveling functies AWBZ naar de WMO

Via de cliëntenraden ontvangt het PBW signalen, dat betrokkenen zich hier veel zorg om maken. Een periode van lange onzekerheid maakt mensen met een beperking onzeker en dit beïnvloedt hun dagelijks functioneren.

Onder 7.5 staat vermeld dat u voornemens bent innovatieve ondersteuningsconcepten te gaan ontwikkelen samen met de zorgaanbieders en cliëntenorganisaties voor begeleiding.

In het kader van begeleiding hebben alle cliënten, bezoekers een zorgplan/handelingsplan.

Blijven deze zorgplannen bestaan?

Hst. 8 WMO in relatie tot jongeren

Hoewel dit beleidsterrein niet rechtstreeks onder de aandachtsvelden van de cliëntenraden vallen, kunnen we vanuit onze beperking onvoldoende overzien hoe dit beleidsterrein zich gaat ontwikkelen.

Wel vangen we signalen op dat een adequate werkwijze van de diverse instanties een goed functioneren van de Jeugdzorg bevordert.

Hst. 9 WMO en re-integratiebeleid:

Het PBW heeft reeds positief geadviseerd voor de regionale aanpak. Wij zullen dit beleidsterrein kritisch blijven volgen. Wij vinden het belangrijk, dat het werk van mensen met een uitkering, die als vrijwilliger bepaald werk moet gaan doen, voldoende passend is.

Hst. 10 WMO en gezondheidszorg

Zie hiervoor onze opmerking onder "per hoofdstuk, inleiding".

Hst. 11 Financiën

Dit hoofdstuk nemen wij voor kennisgeving aan.

Tot slot:

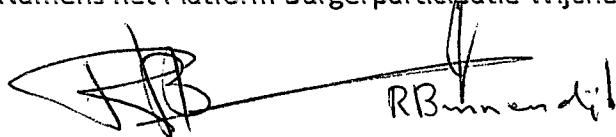
Uw beleidsplan, getuigt van veel ambitie. Wij hopen dat de geschetste beelden in 2015 gerealiseerd mogen zijn.

De PBW kan in grote lijnen zich vinden in dit beleidsplan.

Wij wensen u en uw medewerkers hierbij veel succes.

Met vriendelijke groeten,

Namens het Platform Burgerparticipatie Wijchen (PBW)

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'RBinnendijk', with a long horizontal line extending to the left.

Richard Binnendijk, Hans Keizers en Gerard Broekmans

T: 024-6414757, E: richard.binnendijk@gmail.com

REACTIE INSpraak WMO BELEIDSPLAN 2012-2015

Reactie ontvangen van: Platform burgerparticipatie Wijchen (PBW)

d.d. 15 februari 2012

Samenvatting reactie:

Het PBW heeft een aantal opmerkingen onder de aandacht gebracht, in algemene zin en per hoofdstuk. Het PBW kan zich in grote lijnen vinden in dit beleidsplan.

Reactie gemeente op inspraak:

Algemeen

Met het PBW zien wij ook dat het beroep doen op de eigen kracht van de burger en zijn sociale netwerk een proces is dat niet van de ene dag op de andere dag gerealiseerd is. Niet alleen de burger maar ook de gemeente en haar maatschappelijke partners moeten kantelen. Het proces is ingezet en de toekomst zal uitwijzen of en in welke mate wij allen erin slagen om het zelfoplossend vermogen van onze samenleving te vergroten.

Vrijwilligers

Wij onderschrijven de zorg die het PBW uit over de beschikbaarheid van vrijwilligers. Wij blijven waar nodig vrijwilligersorganisaties ondersteunen en vrijwilligers faciliteren.

Eenzaamheid en sociale kwetsbaarheid

Het PBW vraagt om een verduidelijking van het begrip 'sociale kwetsbaarheid'. Bij sociale kwetsbaarheid gaat het niet om de capaciteiten van het individu zelf maar om de relatie tussen het individu en de sociale omgeving. Men is sociaal kwetsbaar als men onvoldoende mensen heeft om op terug te vallen in moeilijke tijden of onvoldoende steun ondervindt van mensen uit de omgeving.

Het PBW vraagt zich in het kader van de aanpak van eenzaamheid af 'of de wet op de privacy belemmerend of bevorderend kan werken'. Wij gaan zorgvuldig om met persoonsgegevens, zoals vastgelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens. Onder strikte wettelijke voorwaarden mogen ook andere organisaties dan de overheid gebruik maken van de gegevens van de overheid. Deze wettelijke voorwaarden zijn leidend bij ons handelen, bijvoorbeeld in het kader van de aanpak van eenzaamheid.

Individuele voorzieningen

Het PGB kan een belangrijk instrument zijn bij zelfregie en het kan ook financieel voordeel opleveren. Tegelijkertijd is het juist dit instrument waar de afgelopen jaren een grote stijging in gebruik en daarmee kosten is geweest. Daarnaast zien we dat het PGB ook haaks kan staan op onze visie van meer collectieve en informele ondersteuning versus individueel en formeel. We gaan samen met de gemeenten in de regio Nijmegen onderzoeken op welke wijze het instrument van PGB ingezet kan blijven worden naast de verstrekking in natura.

Op grond van de Wmo hebben wij de plicht om beperkingen van burgers die liggen op de 4 in de Wmo genoemde resultaatgebieden te compenseren. De wijze waarop wij via ondersteuning compensatie bieden, is aan ons om te bepalen. Het hoeft niet perse via een individuele voorziening. Uitgangspunt bij de ondersteuning is en blijft maatwerk voor de individuele burger. Het is niet ons doel om alleen maar arrangementen aan te bieden aan de klant die weinig of geen geld kosten. Het gaat

erom in het gesprek met de burger het zelfoplossend vermogen van de burger aan te spreken en meer te benutten. Blijft ondersteuning nodig via algemene of individuele voorzieningen, dan zal deze ondersteuning geboden blijven worden. Verder willen we opmerken dat aan het inrichten en het in stand houden van algemene voorzieningen voor de gemeente ook kosten verbonden zijn.

Overheveling functies AWBZ naar Wmo

De transitie van de AWBZ naar de Wmo is een complexe operatie die tijd vergt. Natuurlijk zien wij het belang in van goede en vroegtijdige communicatie met mensen die mogelijk vanaf 2013 een beroep op de Wmo zullen gaan doen. Dit om verdere onrust te voorkomen. Op dit moment zijn de namen van mensen die AWBZ begeleiding ontvangen niet bekend bij de gemeente. Directe communicatie is daarom op dit moment nog niet mogelijk. We gaan onderzoeken op welke andere manier er beschikbare informatie overgedragen kan worden.

Het vormgeven van zorgplannen is voorbehouden aan zorgverleners, in overleg met de betreffende burger. Wij bepalen niet het al dan niet voortbestaan van zorgplannen.

LEVEN
BEGINT MET WONEN

Het College van Burgemeester en Wethouders
Afdeling Welzijn, Zorg en Onderwijs
Postbus 9000
6600 HA WIJCHEN

GEMEENTE WIJCHEN
Registratienummer W-2012/1077

Registratiedatum: 14-02-2012

Stuksoort: INA (awb-stuk)

Medewerker: Aveskamp A. = WZO-1

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door
10 februari 2012	JA/dva	Elle van de Wall

Onderwerp
Reactie Talis op WMO beleidsplan 2012-2015 gemeente Wijchen

Geacht College,

Wij hebben het WMO beleidsplan 2012-2015 mogen ontvangen. Graag willen wij gebruik maken van de mogelijkheid om een inhoudelijke reactie te geven.

In zijn algemeenheid willen wij u complimenteren; de notitie geeft een duidelijk beeld wat de visie is, hoe u dit wilt uitvoeren en wat u wilt bereiken op de verschillende WMO-velden.

Wij constateren dat de WMO-beleidsvisie op vele punten aansluit bij de visie van Talis, namelijk kwetsbare doelgroepen die vooruit willen een steun in de rug geven. In ons geval geven wij die steun in de rug op de woningmarkt. Wij zijn van mening dat wonen meer is dan een dak boven je hoofd en dat sociale netwerken en voorzieningen essentieel zijn om onze huurders zelfredzaam te laten zijn en om vitale wijken te ontwikkelen. Hierin raken beide visies elkaar en hierin kunnen we elkaar versterken en samenwerken. In onderstaande tekst gaan we hier dieper op in.

Samenwerkingsmogelijkheden

Op de volgende gebieden zien wij mogelijkheid tot samenwerking:

- Gebiedsgericht werken in woonservicegebieden en wijken. In uw notitie geeft u aan gebiedsgericht te willen werken. Deze manier sluit aan bij de manier van werken van Talis. Juist op het niveau van woonservicegebieden en wijken zien wij dat samenwerkingspartners elkaar kunnen vinden en er samen voor kunnen zorgen dat bewoners op een goede manier kunnen participeren binnen netwerkrelaties op wijkniveau. Talis heeft daarom ook haar eigen organisatie per 1 januari 2012 zo ingericht dat we op een goede manier met onze medewerkers kunnen zorgen voor een sterke wijk of

Volgvel

1

Onderwerp

Reactie Talis op WMO beleidsplan 2012-2015 gemeente Wijchen

woonservicegebied. Onze wijkbeheerders zijn daarbij ons gezicht in de wijk. Maar ook op visiegebied werken we op dit vlak samen met u als gemeente en zorg- en welzijnsaanbieders. Woonservicegebied Wijchen-Zuid en Wijchen-Noord zijn hier goede voorbeelden van. Graag zetten wij deze constructieve samenwerking de komende jaren met u voort.

- Rollen: in de notitie wordt aangegeven dat de rol van de gemeente die van faciliterend regisseur is. Dit sluit ons inziens goed aan bij het ontwikkelen en koesteren van eigen kracht van bewoners. Ook wij pakken onze rol zo op. Onze bemoeienis in wijken zal zo veel mogelijk faciliterend zijn; wij stimuleren initiatieven en helpen bewoners wanneer dat nodig is met het organiseren van zaken, maar streven er tevens naar dat bewoners dit uiteindelijk zelf overnemen. Hierbij zijn wij zoveel mogelijk op zoek naar eigen kracht en talent in de wijk en zetten dit als instrument in voor het versterken van de leefbaarheid.
- Sociale kwetsbaarheid en eenzaamheid: in de beleidsnotitie worden deze thema's als belangrijke thema's genoemd voor de WMO. Ook voor Talis zijn dit belangrijke thema's. Talis zet zich in het bijzonder in voor de kwetsbare doelgroep en wil deze doelgroep zo goed mogelijk laten participeren in de wijk. Met als doel om de zelfredzaamheid te vergroten en eenzaamheid te bestrijden. Graag willen wij hierin samenwerken met de gemeente Wijchen en andere partners in Wijchen. Samen willen we op zoek gaan naar innovatieve ondersteuningsconcepten voor de bewoners in onze wijken.
- Mantelzorg ondersteunen: Het faciliteren van mantelzorg vinden wij een zeer belangrijk onderdeel van het ondersteunen van sociale netwerken in de wijk. Informele zorg zal door bezuinigingen en vergrijzing van personeel steeds belangrijker worden. Tegelijkertijd zien we dat mantelzorgers vaak overbelast zijn. Hier willen we graag iets betekenen te denken valt aan het ontwikkelen van toegepaste woonvormen voor deze doelgroep. Naast de woonvormen die wij al voor deze doelgroep hebben ontwikkeld, zoals kangoeroewoningen, groepswoningen voor ouderen en mantelzorgwoningen bij verpleeghuiszorg, willen wij nieuwe woonvormen ontwikkelen. Wij denken hierbij aan een verplaatsbare mantelzorgunit, een thuishuis en/of een respijthuis. Wij werken hierbij onder andere samen met de HAN om te onderzoeken wat mantelzorgers zelf willen op het gebied van wonen. Graag zouden wij met u willen samenwerken om ook in Wijchen een woonvorm voor mantelzorg te realiseren.

LEVEN
BEGINNT MET WONEN

Volgvel
2

Onderwerp
Reactie Talis op WMO beleidsplan 2012-2015 gemeente Wijchen

- Dienstverleningsproducten, digitaal loket en het aanbrengen van wmo-voorzieningen in woningen: ook op deze thema's uit de notitie zien wij kansen voor samenwerking en willen wij graag samen met u nadenken over innovatieve concepten om onze bewoners zo goed mogelijk te faciliteren in zelfredzaamheid.

Kortom: ondanks de bezuinigingen op de WMO, iets dat ons zeker zorgen baart, zien wij ook veel kansen en raakvlakken. Graag zouden wij deze kansen in een gesprek met uw wethouder R. Engels verder willen verkennen. Wij wensen u veel succes met de uitvoering van uw plannen.

Met vriendelijke groet,

Joke Abbring

Directie Sterke Wijk

Talis

REACTIE INSPRAAK WMO BELEIDSPLAN 2012-2015

Reactie ontvangen van: Talis

d.d. 14 februari 2012

Samenvatting reactie:

Talis complimenteert de gemeente met het heldere beleidsplan, dat een duidelijk beeld geeft van de gemeentelijke visie, hoe wij dat denken uit te voeren en wat wij willen bereiken op de verschillende Wmo-prestatievelden. De meeste uitgangspunten sluiten aan bij de visie van Talis.

Talis ziet kansen voor samenwerking en ontwikkelen van innovatief aanbod op het gebied van het dienstverleningsproducten, digitaal loket en aanbrenge van WMO voorzieningen. Talis wil hierover in gesprek met de gemeente

Reactie gemeente op inspraak:

Mantelzorg ondersteunen

Talis geeft aan graag met de gemeente te willen samenwerken om ook in Wijchen een woonvorm voor mantelzorg te realiseren, zelfredzaamheid van burgers te vergroten en eenzaamheid te bestrijden. Wij gaan graag hierover met Talis in gesprek.

Dienstverleningsproducten:

Talis profileert zich steeds meer als woningverhuurder met een grote maatschappelijk betrokkenheid. Als het gaat om het aanbieden van dienstverleningsproducten biedt het voor de gemeente kansen om in goede samenwerking en afstemming te bespreken welke producten een aanvulling kunnen zijn op het bestaande dienstenaanbod in de gemeente Wijchen. Te denken valt o.a. aan het aanbieden van gemaksdiensten.

Digitaal loket:

De gemeente staat er voor open om de mogelijkheden van samenwerking in de uitvoering van het digitale loket te bespreken.

Aanbrengen van WMO voorzieningen in woningen:

De gemeente gaat uit van het standpunt dat Talis zoveel aanpasbaar bouwt. Dit betekent dat het achteraf aanbrengen van individuele WMO voorzieningen minder vaak noodzakelijk is. De woning voldoet dan immers aan een pakket van eisen om de woning geschikt te laten zijn voor mensen met beperkingen. Daar waar individuele WMO voorzieningen in de vorm van woningaanpassing verstrekt moeten worden is het van belang dat Talis en Vraagwijzer tot een goede afstemming komen.